

Bruksela, dnia 10 listopada 2009 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 58/2009

Inicjatywy i raporty Komisji Europejskiej listopad 2009 (wybrane)

1. INSTYTUCJE - Przewodniczący Barroso przedstawił skład nowej Komisji

Przewodniczący Komisji Europejskiej, José Manuel Barroso, przedstawił w dniu 27 listopada zakres obowiązków nowych komisarzy. Aby odpowiednie zadania powierzyć odpowiednim ludziom, przewodniczący przeprowadził wcześniej szczegółowe rozmowy ze wszystkimi desygnowanymi komisarzami. Jest on przekonany, że stworzony przez niego zespół będzie w stanie zrealizować program zmian, o którym mowa w założeniach politycznych dla następnej Komisji, jakie przedstawił we wrześniu po otrzymaniu od 27 państw członkowskich nominacji na stanowisko przewodniczącego następnej Komisji i przed zatwierdzeniem jego kandydatury przez Parlament Europejski.

Przewodniczący Barroso oświadczył: „Mamy europejski program, a teraz mamy też europejski zespół. Opierając się na otrzymanych od państw członkowskich nominacjach, starałem się stworzyć zespół, który wniesie nowe pomysły i dynamizm, które pozwolą nam stawić czoła największym wyzwaniom, przed jakimi stoi dziś Europa. Powołane kolegium komisarzy realizować będzie założenia polityczne, jakie przedstawiłem Parlamentowi Europejskiemu. Wierzę, że nowa Komisja odegra znaczącą rolę w skierowaniu Europy na tory ożywienia gospodarczego i zrównoważonej rynkowej gospodarki społecznej, przynoszącej korzyści obywatelom. Stworzyłem silną Komisję, która budować ma przewidzianą w traktacie z Lizbony silną pozycję Europy, również na scenie międzynarodowej. Jednym z głównych zadań nowej Komisji będzie wdrożenie nowych możliwości, jakie stwarza traktat z Lizbony. Desygnowani komisarze będą mieli możliwość zaprezentowania się w styczniu 2010 r. w trakcie przesłuchań przed Parlamentem Europejskim. Po głosowaniu zatwierdzającym w Parlamencie przyjdzie czas na działanie i konkretne rezultaty dla naszych obywateli”.

Nowa Komisja liczyć będzie **siedmiu wiceprzewodniczących**. Jednym z nich będzie baronessa **Catherine Ashton**, która pełnić będzie równocześnie funkcję Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, powstałą w następstwie wejścia w życie traktatu z Lizbony z dniem 1 grudnia bieżącego roku. Wśród wiceprzewodniczących są trzy kobiety. Łącznie z przewodniczącym Barroso nowa Komisja liczyć będzie 27 członków – po jednym z

każdego państwa członkowskiego, **w tym dziewięć kobiet**. Członkowie Komisji wywodzą się z różnych ugrupowań politycznych, między innymi Europejskiej Partii Ludowej (EPP), Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów (S&D) i Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE). **14 osób, w tym przewodniczący, było członkami poprzedniej Komisji.**

Przewodniczący Barroso dokonał reorganizacji Komisji, której przewodniczył będzie po raz drugi. Zapowiedział utworzenie kilku nowych, następujących tek: działania w dziedzinie klimatu; sprawy wewnętrzne; sprawiedliwość, prawa podstawowe i obywatelstwo. W kilku innych obszarach dokonał pewnych przetasowań, w wyniku czego powstały następujące nowe teki: edukacja, kultura, wielojęzyczność i młodzież; zdrowie i polityka konsumencka; przemysł i przedsiębiorczość; badania naukowe i innowacje; współpraca międzynarodowa, pomoc humanitarna i reagowanie kryzysowe. Więcej uwagi poświęcać się będzie kwestiom włączenia społecznego w ramach teki zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne, większego znaczenia nabierze też agenda cyfrowa.

⇒ Zakres obowiązków desygnowanych komisarzy

- Joaquín ALMUNIA: konkurencja. Wiceprzewodniczący Komisji.
- László ANDOR: zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne.
- Baronessa Catherine ASHTON: Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodnicząca Komisji.
- Michel BARNIER: rynek wewnętrzny i usługi.
- Dacian CIOLOS: rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.
- John DALLI: zdrowie i polityka konsumencka.
- Maria DAMANAKI: gospodarka morska i rybołówstwo.
- Karel DE GUCHT: handel.
- Štefan FÜLE: rozszerzenie i europejska polityka sąsiedztwa. *
- Johannes HAHN: polityka regionalna.
- Connie HEDEGAARD: działania w dziedzinie klimatu.
- Maire GEORGHEGAN-QUINN: badania naukowe i innowacje.
- Rumiana ŽELEWA: współpraca międzynarodowa, pomoc humanitarna i reagowanie kryzysowe. *
- Siim KALLAS: transport. Wiceprzewodniczący Komisji.
- Neelie KROES: agenda cyfrowa. Wiceprzewodnicząca Komisji.
- Janusz LEWANDOWSKI: budżet i programowanie finansowe.
- Cecilia MALMSTRÖM: sprawy wewnętrzne.
- Günter OETTINGER: energia.
- Andris PIEBALGS: rozwój.*
- Janez POTOČNIK: środowisko.
- Viviane REDING: sprawiedliwość, prawa podstawowe i obywatelstwo. Wiceprzewodnicząca Komisji.
- Olli REHN: sprawy gospodarcze i walutowe.
- Maroš ŠEŤKOVIČ: Wiceprzewodniczący Komisji ds. stosunków międzyinstytucjonalnych i administracji.

- Algirdas ŠEMETA: podatki i unia celna, audyt oraz zwalczanie nadużyć finansowych.
 - Antonio TAJANI: przemysł i przedsiębiorczość. Wiceprzewodniczący Komisji.
 - Androulla VASSILIOU: edukacja, kultura, wielojęzyczność i młodzież.
- * W ścisłej współpracy z Wysokim Przedstawicielem/Wiceprzewodniczącym, zgodnie z postanowieniami traktatów.

Funkcję pierwszego wiceprzewodniczącego sprawować będzie baronessa Catherine Ashton. Jednakże ze względu na specyficzne zadania, jakie jej powierzono, między innymi na forum Rady, w razie nieobecności, przewodniczącego Komisji zastępować będą pozostali wiceprzewodniczący, w określonej przez niego następującej kolejności: Viviane Reding, Joaquín Almunia, Siim Kallas, Neelie Kroes, Antonio Tajani, Maroš Šefčovič.

⇒ Kolejne kroki

Zanim członkowie nowej Komisji oficjalnie obejmą stanowiska i Komisja rozpocznie swoją kadencję, która potrwa do 31 października 2014 r., musi ona zostać zatwierdzona przez Parlament Europejski. Indywidualne przesłuchania desygnowanych komisarzy przed Parlamentem Europejskim odbędą się w dniach 11-19 stycznia 2010 r., a 26 stycznia członkowie Komisji poddani zostaną kolegiально głosowaniu zatwierdzającemu Parlamentu Europejskiego. Po głosowaniu Rada Europejska dokona mianowania nowej Komisji, która może wtedy rozpocząć pracę.

Podstawą prac nowej Komisji będą założenia polityczne dla następnej Komisji, jakie przewodniczący Barroso opracował we wrześniu bieżącego roku. Przewodniczący podkreślił w nich, że UE powinna odgrywać przywódczą rolę, tak aby wywierać wpływ na globalizację w celu przystosowania jej do swoich wartości i interesów. Przyjmując za punkt wyjścia fakt istnienia współzależności w skali światowej, José Manuel Barroso określił umożliwiającą transformację plan działania dla UE – Europy, dla której podstawą wszelkich działań są jej obywatele. W dokumencie określił on pięć głównych wyzwań, przed jakimi stoi Europa:

- **przywrócenie wzrostu gospodarczego w chwili obecnej i zapewnienie jego trwałości oraz konkurencyjności w przyszłych latach,**
- **zwalczanie bezrobocia i poprawa naszej spójności społecznej,**
- **uczynienie z wyzwania, jakim jest „Europa oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju”, naszej przewagi konkurencyjnej,**
- **zapewnianie bezpieczeństwa Europejczykom,**
- **wzmacnianie obywatelstwa UE i udziału obywateli.**

Priorytetowe działania, mające zapewnić, że Europa podoła tym wyzwaniom, zostaną określone w dziesięcioletnich ramach działania. Ramy pozwolą wypracować wizję Europy w 2020 r. i ożywić gospodarkę rynkową sprzyjającą włączeniu społecznemu, która jest charakterystyczną cechą europejskiego sposobu życia. Teki w nowej Komisji zostały tak rozdzielone, aby zapewnić realizację tych ambitnych założeń.

Przewodniczący Barroso wystosował do wszystkich komisarzy listy określające zakres powierzanych im zadań i podkreślił w nich istotną rolę Komisji jako siły napędowej działań UE na rzecz rozwiązania problemów jutra oraz nowe możliwości, jakie stwarza traktat z Lizbony. Przewodniczący potwierdził także swoje zaangażowanie w kwestię lepszych uregulowań prawnych, przestrzegających zasady pomocniczości i proporcjonalności i zapewniających wyraźną wartość dodaną na poziomie UE; szczególnego znaczenia należytego zarządzania finansami oraz pełnego przestrzegania postanowień Kodeksu postępowania członków Komisji

Europejskiej. Podkreślił on również konieczność zawierania skutecznych partnerstw z państwami członkowskimi i innymi instytucjami, w szczególności z Parlamentem Europejskim.

Życiorysy wraz ze zdjęciami wszystkich 26 desygnowanych Komisarzy są dostępne na stronie: http://www.ec.europa.eu/commission_designate_2009-2014/index_en.htm

2. SPRAWY KONSUMENTÓW - UE zamierza rozszerzyć ochronę dotyczącą podróży wakacyjnych

Zgodnie z przedłożonymi w dniu 26 listopada br. przez Komisję Europejską do konsultacji planami, miliony podróżników, którzy rezerwują, za pośrednictwem internetu lub tradycyjnie, pakiety podróży wakacyjnych powiązanych z przelotami, hotelami, wynajmem samochodów itp., będą mogły skorzystać ze wzmocnionej ochrony finansowej w przypadku wystąpienia problemów. Komisja przeprowadza konsultacje na temat rozszerzenia podstawowej ochrony zapewnianej przez unijną dyrektywę w sprawie zorganizowanych podróży z 1990 r. - prawo do informacji, odpowiedzialność za niską jakość usług oraz ochrona w przypadku niewypłacalności - na nowe rodzaje „dynamicznych pakietów”, w przypadku których konsumenci sami tworzą swoje pakiety, często online, za pośrednictwem jednej strony internetowej lub wielu partnerskich stron internetowych. W UE 23% konsumentów, a w takich krajach jak Irlandia, Szwecja – ponad 40%, dokonuje rezerwacji „dynamicznych pakietów”, z których wiele w chwili obecnej nie jest objętych unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony (67% osób błędnie sądzi, że korzysta z ochrony). W następstwie niedawnej lawiny bankructw linii lotniczych planowane jest, aby podstawową ochronę konsumentów w przypadku niewypłacalności rozszerzyć, obejmując nią oprócz różnych rodzajów pakietów, włącznie z dynamicznymi, także zwykle bilety lotnicze bez powiązanych usług.

Komisarz UE ds. konsumentów, **Meglana Kunewa**, powiedziała: „Potrzebujemy należytej ochrony, która zapewni wszystkim konsumentom rezerwującym pakiety podróży wakacyjnych zasłużone poczucie bezpieczeństwa. Musimy także wprowadzić sprawiedliwe reguły gry, by zapewnić wyrównaną konkurencję między przedsiębiorstwami. Szczególną uwagę należy poświęcić kwestiom niewypłacalności. Każdy, kto widział w telewizji tysiące urlopowiczów tkwiących na lotniskach po bankructwach Sky Europe, XL, Futura i Zoom, zdaje sobie sprawę, że nadszedł czas na zdecydowane poruszenie sprawy rozszerzenia podstawowej ochrony konsumentów w przypadku niewypłacalności na różne rodzaje pakietów.”

⇒ Obowiązujące przepisy

Unijna dyrektywa w sprawie zorganizowanych podróży pochodzi z 1990 r., gdy najbardziej popularnym rodzajem wakacji był dwutygodniowy pakiet rezerwowany w biurze podróży spośród ofert przedstawionych w broszurze. Dyrektywa ta obejmuje wstępnie określone pakiety zawierające przynajmniej dwie z następujących usług: (1) transport, (2) zakwaterowanie, (3) inne usługi turystyczne, takie jak zwiedzanie, których koszt jest zawarty w łącznej cenie.

Wspomniana dyrektywa zapewnia ochronę obejmującą: informację w broszurach, prawo do unieważnienia umowy bez ponoszenia kary, odpowiedzialność za usługi (np. hotele niespełniające oczekiwanych wymogów) oraz ochronę na wypadek bankructwa organizatora wyjazdu lub linii lotniczych.

⇒ Sześć priorytetowych obszarów podlegających przeglądowi

Wspomniana dyrektywa z 1990 r. nie odpowiada już realiom dzisiejszego rynku usług podróźniczych. Internet i tanie linie lotnicze przyczyniły się do zmiany modeli biznesowych i zachowania konsumentów. Coraz większa liczba konsumentów dokonuje rezerwacji, tworząc własne pakiety, często za pośrednictwem internetu.

Oto sześć priorytetowych obszarów podlegających przeglądowi:

1. Zakres dyrektywy w sprawie zorganizowanych podróży: Planowane jest rozpatrzenie nowych rodzajów pakietów podróży wakacyjnych, które powinny zostać objęte tą dyrektywą. Chodzi tu o:

1. Pakiety utworzone przez konsumenta za pośrednictwem internetu na tej samej stronie.
2. Pakiety stworzone przez strony internetowe powiązane umowami partnerskimi. Przykładowo konsument może na stronie internetowej zarezerwować lot, następnie zostać przekierowany na stronę oferującą pobyt w hotelu lub wynajem samochodu.
3. Inne usługi podróźnicze nieobjęte obecnie zakresem dyrektywy, takie jak wycieczki, transport wraz z zakwaterowaniem (np. nocny rejs, podróż w wagonie sypialnym) itd.

2. Informacje: Konsultacje dotyczą rodzaju informacji dostarczanych konsumentom, a także terminu ich przekazania i obowiązującego formatu. Obecna dyrektywa skupia się na broszurach i nie uwzględnia innych nośników, takich jak internet.

3. Odpowiedzialność za niską jakość usług i udzielenie pomocy konsumentom: Konsultacje odnoszą się również do wskazania podmiotu odpowiedzialnego za świadczenie usług oraz za udzielenie pomocy konsumentowi, który napotkał problemy podczas wakacji. Obecnie dawne rozróżnienie między przewoźnikiem, organizatorem wyjazdu i biurem podróży jest mało przejrzyste, a ustalenie podziału odpowiedzialności w przypadku wystąpienia problemów może być trudne.

4. Zmiany w umowie: Omawiana dyrektywa umożliwia klientom unieważnienie umowy bez ponoszenia kary, jeżeli „zasadnicze elementy”, np: łączna cena lub przewoźnik, uległy zmianie. Rozważana jest potrzeba przeglądu obowiązujących przepisów dotyczących zmian cen.

5. Niewypłacalność: W przypadku bankructwa dyrektywa w sprawie zorganizowanych podróży nakłada na organizatora wyjazdu lub biuro podróży obowiązek zagwarantowania zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez konsumenta oraz kosztów jego powrotu do kraju. W ostatnim czasie ryzyko niewypłacalności wzrosło. W następstwie niedawnych licznych bankructw linii lotniczych, planowane jest rozważenie tego, czy podstawowa ochrona na wypadek niewypłacalności powinna obejmować także zakup zwykłych biletów lotniczych bez powiązanych usług (odrębna usługa podróźnicza niebędąca częścią pakietu), tak by pasażer mógł otrzymać zwrot poniesionych kosztów lub powrócić do swojego kraju w przypadku ogłoszenia upadłości przez linię lotniczą.

6. Znak ochrony związanej z podróżą: Omówiona zostanie kwestia wprowadzenia na poziomie UE znaku ochrony związanej z podróżą, aby wskazać produkty lub ich kombinacje chronione przepisami prawa.

⇒ Kolejne kroki

Komisja zamierza przedstawić konkretne wnioski dotyczące przeglądu dyrektywy w sprawie zorganizowanych podróży jesienią 2010 r. Komisja przygotowuje także przegląd praw pasażerów linii lotniczych, który dotyczyć będzie szerokiego zakresu spraw konsumenckich, włącznie z niewypłacalnością linii lotniczych.

⇒ Główne kierunki rozwoju w sektorze imprez turystycznych:

- Europa jest największym na świecie regionalnym rynkiem turystycznym o obrotach wynoszących w 2008 r. 246 mld euro. **Tradycyjne imprezy turystyczne** (opracowane wcześniej oferty obejmujące kilka elementów, takich jak podróż i zakwaterowanie) **stanowią 40% (98,4 mld euro)** rynku turystycznego ogółem, podczas gdy tzw. „pakiety dynamiczne” – 33%, a inne formy organizacji podróży – 25%.
- Obecnie większość obywateli UE (**56% turystów w całej UE**) **sama organizuje sobie wakacje**, zamiast wykupywać określone z góry pakiety (tradycyjne pakiety wakacyjne objęte dyrektywą w sprawie zorganizowanych podróży).
- Zwiększa się liczba rezerwacji dokonywanych przez konsumentów, którzy sami zestawili własne pakiety (**pakiety dynamiczne**), w przypadku których zamawia się co najmniej dwie usługi takie jak przelot i zakwaterowanie u jednego dostawcy lub od dostawców powiązanych ze sobą, lub stronach oferujących pakiety wraz z partnerskimi stronami internetowymi. Przykładowo, konsument może na jednej stronie internetowej zarezerwować przelot, a następnie zostać przekierowany na stronę partnerską oferującą pobyt w hotelu lub wynajem samochodu.
- Należy zauważyć, że przegląd generalnie nie obejmuje autentycznie odrębnych rezerwacji, w przypadku których konsument kupuje różne elementy od różnych sprzedawców lub na różnych stronach internetowych, nie powiązanych ze sobą ani nie funkcjonujących pod jedną marką. Tych „samodzielnie organizowanych podróży” nie uznaje się za część sektora imprez turystycznych.
- Liczba konsumentów dokonujących rezerwacji „pakietów dynamicznych” wzrasta w bardzo szybkim tempie. W ciągu ostatnich 2 lat z **pakietów dynamicznych skorzystało 23% obywateli UE**, przy czym odsetek ten przekroczył 40% w krajach takich jak Irlandia (46%) czy Szwecja (44%) i był także bardzo wysoki w krajach takich jak Słowenia (42%) czy Włochy (36%).
- Wiele pakietów dynamicznych nie jest obecnie objętych ochroną przewidzianą przez przepisy UE dotyczące imprez turystycznych. W rezultacie coraz więcej konsumentów rezerwujących zorganizowane wakacje pozostaje nieobjętych zakresem dyrektywy. Aby odzwierciedlić skalę tych zmian: w **1997 r. 98% pasażerów wylatujących ze Zjednoczonego Królestwa** na wakacje było chronionych dyrektywą w sprawie zorganizowanych podróży, podczas gdy w 2005 r. **liczba ta nie przekroczyła 50%**.

- Oczywiście jest również, że konsumenci nie zdają sobie sprawy, iż ochrona prawna różni się w zależności od sposobu, w jaki dokonali zakupu – nawet, jeśli poszczególne elementy ich pakietu są identyczne. **67% ankietowanych konsumentów**, którzy skorzystali z „dynamicznego pakietu”, który nie był objęty dyrektywą, błędnie sądziło, że są chronieni. Kłopoty w przypadku „pakietu dynamicznego” zazwyczaj oznaczają dla konsumenta utratę kwoty wynoszącej przeciętnie prawie 600 euro.
- Ponad **50% konsumentów sądzi, że są oni chronieni w przypadku bankructwa linii lotniczych** przy zakupie „pakietów dynamicznych” lub w przypadku samodzielnego organizowania swojej podróży. W wielu przypadkach jednak ochrona ich nie obejmuje.
- Bankructwa powodują coraz większe obawy u konsumentów, gdyż ostatnio wzrosło ryzyko niewypłacalności. W okresie od listopada 2005 r. do września 2009 r. zbankrutowało 29 linii lotniczych.¹ Na przykład w 2008 r. we Francji zbankrutowało 125 organizator wyjazdów grupowych, w wyniku czego poszkodowanych zostało 9 000 konsumentów, podczas gdy w 2006 r. było 95 bankructw (i niewiele ponad 2500 poszkodowanych)². Skala skutków bankructw dla turystów zależała od tego, czy bilety były kupowane w ramach imprezy turystycznej czy nie. Ponieważ tendencje w turystyce zmieniły się znacznie od momentu przyjęcia dyrektywy w 1990 r., należy przede wszystkim zadać sobie pytanie, czy ochrona w przypadku niewypłacalności dla biletów lotniczych sprzedawanych w ramach pakietu powinna być inna niż ta w przypadku biletów sprzedawanych jako odrębny produkt.

⇒ Dokument do dyskusji

Czas trwania konsultacji: od 26.11.2009 do 7.2.2010 r.

Konsultacje online: http://ec.europa.eu/consumers/rights/travel/consultation_en.htm

3. SZKOLNICTWO - Reforma oświaty w UE: wiele już osiągnięto, ale wiele pozostało jeszcze do zrobienia

Pomimo ogólnej poprawy wyników w zakresie kształcenia i szkolenia w UE, postęp jest zbyt wolny, co oznacza, że większość celów reformy wyznaczonych na 2010 r. nie zostanie osiągnięta. Pogorszenie koniunktury gospodarczej uwydatnia pilność reform i ciągłych ukierunkowanych inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia, by sprostać głównym wyzwaniom gospodarczym i społecznym. Takie są główne wnioski z dwóch sprawozdań w sprawie postępu reform oświaty oraz europejskiej współpracy przedstawionych dziś przez Komisję Europejską.

Maroš Šefčovič, komisarz ds. kształcenia, szkolenia, kultury i młodzieży, powiedział: „Reformy oświaty w UE zaszły już daleko, ale nie wolno nam teraz spocząć na laurach. Potrzebujemy zwłaszcza więcej i wyższej jakości inwestycji w kształcenie i szkolenie, by Europejczycy byli lepiej przygotowani do szukania pracy i by zwiększyć naszą zdolność innowacji w dłuższej perspektywie czasowej.”

¹ Komisja Europejska, *Study on Consumer Protection against Aviation Bankruptcy* (opracowanie na temat ochrony konsumentów na wypadek bankructwa linii lotniczych)

² APS, francuski fundusz gwarancyjny dotyczący turystyki

⇒ **Sprawozdanie Komisji z postępów w realizacji celów lizbońskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia – wskaźniki i poziomy odniesienia, 2009.**

To sprawozdanie roczne poświęcone jest postępom poczynionym przez państwa członkowskie w realizacji **pięciu kluczowych poziomów odniesienia w dziedzinie kształcenia i szkolenia** na 2010 r.

- Choć osiągnięto postępy, cztery z pięciu poziomów odniesienia na 2010 r. w dziedzinie kształcenia i szkolenia najprawdopodobniej nie zostaną osiągnięte. Jedynie poziom odniesienia związany ze zwiększeniem liczby absolwentów kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych został osiągnięty. Trzy poziomy odniesienia nie zostały osiągnięte, mimo poczynionych postępów. Są to: uczestnictwo dorosłych w programach uczenia się przez całe życie, zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie zakańczających naukę szkolną oraz wzrost liczby młodych ludzi uzyskujących wykształcenie średnie drugiego stopnia. Od 2000 r. jeden z poziomów odniesienia nawet się pogorszył: umiejętność czytania u piętnastolatków.
- Z pozytywnych zjawisk wzrosła liczba małych dzieci objętych kształceniem oraz ogólne uczestnictwo w kształceniu, a także ogólny poziom wykształcenia obywateli UE. Liczba dorosłych w wieku aktywności zawodowej (25–64 lata) o niskim poziomie wykształcenia spada od 2000 r. o ponad milion rocznie. Wynosi ona jednak nadal 77 milionów osób, czyli prawie 30% w całej UE.
- Inne obszary, w których osiągnięto postęp to nauczanie języków w szkołach oraz mobilność studentów wyższych uczelni, która wzrosła o ponad 50% od 2000 r.

⇒ **Projekt wspólnego sprawozdania 2010 z postępów w realizacji programu „Edukacja i szkolenie 2010”**

To sporządzane co dwa lata sprawozdanie, oparte na odpowiedziach państw członkowskich i przyjmowane wspólnie przez Radę ds. Edukacji i Komisję, ocenia ogólny postęp i wyznacza przyszłe priorytety współpracy w obszarze kształcenia i szkolenia. Wspólne sprawozdanie skupia się na zapewnieniu **kompetencji kluczowych** na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia. Główne ustalenia to:

- Wiele krajów stosuje **europejskie ramy kompetencji kluczowych** jako punkt odniesienia w reformie szkolnictwa. Pomimo znacznego postępu w dostosowywaniu szkolnych programów nauczania, nadal pozostaje wiele do zrobienia w dziedzinach takich jak: wspieranie rozwoju kompetencji nauczycieli, aktualizacja metod oceny oraz wprowadzenie nowych sposobów organizacji nauczania. Głównym wyzwaniem jest dopilnowanie, by *wszyscy* uczniowie korzystali z innowacyjnej metodyki, w tym także ci mniej uprzywilejowani, objęci kształceniem i szkoleniem zawodowym, nauczaniem dorosłych oraz szkolnictwem wyższym.
- Inne wyzwania obejmują: wdrożenie uczenia się przez całe życie, zwiększenie mobilności, otwarcie kształcenia i szkolenia oraz dostosowanie go do potrzeb rynku pracy i społeczeństwa. Szczególną uwagę poświęcić należy ustanowieniu partnerstwa między światem kształcenia i szkolenia a światem pracy.

- Poziom inwestycji na studenta wzrósł od 2000 r. na wszystkich poziomach kształcenia. Jednakże wzrost wydatków na studenta objętego kształceniem wyższym był wolniejszy niż na innych poziomach. Państwa członkowskie UE musiałyby zainwestować przeciętnie ponad **10 000 euro więcej na studenta w szkolnictwie wyższym rocznie, by osiągnąć poziom USA** (rocznie prawie 200 mld euro więcej). Różnica ta wynika głównie z poziomu prywatnych inwestycji w instytucje szkolnictwa wyższego w USA.

⇒ Kolejne kroki

Wspólne sprawozdanie zostanie przedstawione Radzie ds. Edukacji 26 listopada 2009 r. przed jego formalnym przyjęciem przez Radę ds. Edukacji w lutym 2010 r. Jego główne postulaty posłużą jako wkład w debatę na temat przyszłej strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia podczas **wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2010 r.**

⇒ Opinia w sprawie Raportu Komisji Europejskiej w sprawie unijnej reformy oświaty³

Wzrosła liczba małych dzieci objętych kształceniem ale jednocześnie pogorszyła się umiejętność czytania u piętnastolatków. Pomimo ogólnej poprawy wyników w zakresie kształcenia i szkolenia w UE, postęp jest zbyt wolny, co oznacza, że większość celów reformy wyznaczonych na 2010 r. nie zostanie osiągnięta. Ponadto pogorszenie koniunktury gospodarczej uwydatnia pilność reform i ciągłych ukierunkowanych inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia, by sprostać głównym wyzwaniom gospodarczym i społecznym. Takie są główne wnioski z dwóch sprawozdań w sprawie postępu reform oświaty oraz europejskiej współpracy przedstawionych przez Komisję Europejską.

Pierwsze to roczne sprawozdanie komisji poświęcone postępom poczynionym przez państwa członkowskie w realizacji pięciu kluczowych poziomów odniesienia w dziedzinie kształcenia i szkolenia na 2010 r. Wynika z niego, że choć osiągnięto postępy, cztery z pięciu poziomów odniesienia na 2010 r. w dziedzinie kształcenia i szkolenia najprawdopodobniej nie zostaną osiągnięte. Jedynie poziom odniesienia związany ze zwiększeniem liczby absolwentów kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych został osiągnięty.

Trzy poziomy odniesienia nie zostały osiągnięte, mimo poczynionych postępów. Są to: uczestnictwo dorosłych w programach uczenia się przez całe życie, zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie zakańczających naukę szkolną oraz wzrost liczby młodych ludzi uzyskujących wykształcenie średnie drugiego stopnia. Od 2000 r. jeden z poziomów odniesienia nawet się pogorszył: umiejętność czytania u piętnastolatków.

Z pozytywnych zjawisk wzrosła liczba małych dzieci objętych kształceniem oraz ogólne uczestnictwo w kształceniu, a także ogólny poziom wykształcenia obywateli UE. Liczba dorosłych w wieku aktywności zawodowej (25–64 lata) o niskim poziomie wykształcenia spada od 2000 r. o ponad milion rocznie. Wynosi ona jednak nadal 77 milionów osób, czyli prawie 30% w całej UE. Inne obszary, w których osiągnięto postęp to nauczanie języków w szkołach oraz mobilność studentów wyższych uczelni, która wzrosła o ponad 50% od 2000 r.

Drugi raport to projekt wspólnego sprawozdania 2010 z postępów w realizacji programu „Edukacja i szkolenie 2010”. To sporządzane co dwa lata sprawozdanie, oparte na odpowiedziach państw członkowskich i przyjmowane wspólnie przez Radę ds. Edukacji i

³ www.euractiv.pl

Komisję, ocenia ogólny postęp i wyznacza przyszłe priorytety współpracy w obszarze kształcenia i szkolenia. Wspólne sprawozdanie skupia się na zapewnieniu kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia.

Z raportu wynika, że pomimo znacznego postępu w dostosowywaniu szkolnych programów nauczania, nadal pozostaje wiele do zrobienia w dziedzinach takich jak: wspieranie rozwoju kompetencji nauczycieli, aktualizacja metod oceny oraz wprowadzenie nowych sposobów organizacji nauczania. Głównym wyzwaniem jest dopilnowanie, by wszyscy uczniowie korzystali z innowacyjnej metodyki, w tym także ci mniej uprzywilejowani, objęci kształceniem i szkoleniem zawodowym, nauczaniem dorosłych oraz szkolnictwem wyższym.

Poziom inwestycji na studenta wzrósł od 2000 r. na wszystkich poziomach kształcenia. Jednakże wzrost wydatków na studenta objętego kształceniem wyższym był wolniejszy niż na innych poziomach. Państwa członkowskie UE musiałyby zainwestować przeciętnie ponad 10 000 euro więcej na studenta w szkolnictwie wyższym rocznie, by osiągnąć poziom USA (rocznie prawie 200 mld euro więcej). Różnica ta wynika głównie z poziomu prywatnych inwestycji w instytucje szkolnictwa wyższego w USA.

Wspólne sprawozdanie zostanie przedstawione dzisiaj Radzie ds. Edukacji przed jego formalnym przyjęciem przez Radę ds. Edukacji w lutym 2010 r. Jego główne postulaty posłużą jako wkład w debatę na temat przyszłej strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia podczas wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2010 r.

⇒ **Więcej informacji:**

Komisja Europejska: Postępy w realizacji celów lizbońskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia – wskaźniki i poziomy odniesienia, sprawozdanie za 2009 r.:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1951_en.htm

Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z postępów w realizacji programu Edukacja i szkolenie 2010

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0640:FIN:PL:PDF>

Ulotka: 5 edukacyjnych poziomów odniesienia dla Europy [z danymi dotyczącymi poszczególnych państw]:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/benchmarks_en.pdf

Komisja Europejska: Europejska strategia i współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc28_en.htm

4. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza pomoc na rewitalizację słabiej rozwiniętych regionów w Polsce na lata 2007-2013

Zgodnie z zasadami Traktatu WE dotyczącymi pomocy państwa Komisja Europejska zatwierdziła środki pomocy w kwocie ok. 500 mln EUR, które władze polskie zamierzają przeznaczyć na rewitalizację słabiej rozwiniętych gospodarczo regionów swojego kraju w latach 2007-2013. Celem tych środków jest zmniejszenie nierówności doświadczanych przez te regiony poprzez wspieranie modernizacji budownictwa mieszkaniowego oraz promowanie dziedzictwa narodowego i instytucji kulturalnych w ramach programów rozwoju. Komisja uznała, że planowane środki nie zmienią warunków wymiany handlowej w zakresie

sprzecznym ze wspólnym interesem, a wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi będzie miał ograniczony charakter.

Neelie Kroes, komisarz ds. konkurencji, stwierdziła: „Polski program przyczyni się do poprawy warunków życia w słabiej rozwiniętych regionach. Wywrze to pozytywny wpływ na integrację tych regionów i doprowadzi do zwiększenia spójności gospodarczej i społecznej bez nadmiernego zakłócania konkurencji”.

Plan zgłoszony przez władze polskie przewiduje dotacje bezpośrednie na wspieranie działalności w zakresie budownictwa mieszkaniowego i promowanie instytucji kulturalnych w celu poprawy sytuacji gospodarczo-społecznej w biedniejszych obszarach. Oczekuje się, że zwłaszcza pomoc na modernizację budownictwa wielorodzinnego, a także środki na kulturę i dziedzictwo kulturowe stworzą korzystniejsze warunki dla inwestorów prywatnych.

W toku postępowania wyjaśniającego Komisja stwierdziła, że środki rewitalizacyjne zostały zaplanowane w taki sposób, aby skorzystały z nich regiony słabe gospodarczo. Przyczyniają się one zatem do realizacji celu UE, polegającego na zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej. Pod tym względem środki są zgodne z komunikatem Komisji z dnia 5 lipca 2005 r. dotyczącym polityki spójności.

Komisja doszła do wniosku, że planowane środki są niezbędne i proporcjonalne do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie, jakim jest rewitalizacja słabych gospodarczo regionów, a jednocześnie nie powodują zakłócenia konkurencji sprzecznego ze wspólnym interesem. Komisja uznała, że skutki dla wymiany handlowej będą miały bardzo niewielki zakres z następujących przyczyn:

- ocenione środki nie stanowią wsparcia inwestycji w tworzenie nowych zdolności produkcyjnych, a ich głównym celem jest przyczynienie się do osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej
- pomoc będzie pod względem geograficznym ograniczona do słabo rozwiniętych regionów Polski, charakteryzujących się trudnymi warunkami mieszkalnymi
- większość beneficjentów będzie prowadziła przede wszystkim działania na skalę lokalną w słabiej rozwiniętych regionach
- planowane środki są ograniczone w czasie
- władze polskie zobowiązały się do zapewnienia przejrzystego sposobu realizacji i monitorowania programu.

5. ROLNICTWO - Komisja przyjmuje program pomocy żywnościowej dla osób najbardziej potrzebujących na 2010 r.

Komisja opublikowała w dniu 20 listopada program pomocy żywnościowej dla osób najbardziej potrzebujących na 2010 r. Program, którego celem było początkowo rozdzielanie nadwyżek produktów rolnych (tzw. „zapasów interwencyjnych”) pomiędzy osoby potrzebujące, został w połowie lat dziewięćdziesiątych zmieniony, aby w pewnych okolicznościach umożliwiać uzupełnianie zapasów interwencyjnych zakupem żywności na wolnym rynku. W tym roku istniejące zapasy interwencyjne (zboż, cukru, mleka w proszku, masła) wystarczyły, by pokryć zapotrzebowanie w ramach planu na 2010 r., nie jest zatem konieczne uzupełnienie ich zakupem żywności na wolnym rynku. Budżet programu wynosi 500 mln EUR, podobnie jak w 2009 r. W bieżącym roku na udział w programie zdecydowało się 19 państw członkowskich.

W związku z programem Komisarz ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich **Mariann Fischer Boel** oświadczyła: „Jest to konkretne rozwiązanie, dzięki któremu Unia Europejska może pomóc niektórym najuboższym członkom naszego społeczeństwa. Bardzo ważne jest jego należyte wdrażanie, tak by produkty trafiały do osób, które najbardziej ich potrzebują”.

⇒ Kontekst

Bezpłatną dystrybucję żywności osobom najbardziej potrzebującym rozpoczęto w trybie pilnym podczas wyjątkowo mroźnej zimy w roku 1986/1987, kiedy to nadwyżki zapasów produktów rolnych zostały przekazane organizacjom charytatywnym w państwach członkowskich, w celu rozdania ich osobom potrzebującym. Następnie środek ten wprowadzono na stałe, w oparciu o zapasy interwencyjne. System ten umożliwił państwom członkowskim uwalnianie publicznych zapasów nadwyżek żywności z przeznaczeniem na pomoc żywnościową. Proces reformy Wspólnej Polityki Rolnej, zapoczątkowany na początku lat dziewięćdziesiątych i zmierzający do radykalnego zmniejszenia zapasów interwencyjnych, przyczynił się do zezwolenia w pewnych okolicznościach na zakup żywności na wolnym rynku. Niemniej w bieżącym roku ilości dostępnych zapasów interwencyjnych wystarczyły do niemal całkowitego pokrycia zapotrzebowania w ramach planu i potrzebne było jedynie nieznaczące uzupełnienie ich zakupami na wolnym rynku. Trwałe zmniejszanie zapasów interwencyjnych doprowadziło do opracowania projektu reformy programu, której celem jest dostosowanie go do zmienionej WPR i poprawa jego skuteczności z punktu widzenia osób najbardziej potrzebujących. Reforma ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Radę.

Każdego roku Komisja przyjmuje nowy program, a udział państw członkowskich w nim jest dobrowolny. Pomoc żywnościową kieruje się najczęściej do szeroko pojętej grupy osób żyjących w ubóstwie, w tym rodzin w trudnej sytuacji materialnej, osób starszych o niewystarczających środkach finansowych, osób bezdomnych, osób niepełnosprawnych, dzieci zagrożonych patologią społeczną, osób pracujących, a mimo to żyjących w ubóstwie, migrantów i osób ubiegających się o azyl.

Państwa członkowskie, które pragną uczestniczyć w programie, zgłaszają to Komisji na początku każdego roku, a następnie przedstawiają jej swe zapotrzebowanie na produkty. Są jednocześnie zobowiązane do późniejszego przedstawienia sprawozdania z realizacji programu. Mimo że średni standard życia w Unii Europejskiej jest jednym z najwyższych na świecie, są osoby, które nie są w stanie zakupić dostatecznej ilości żywności. Według najnowszych oszacowań, średnio 17 % populacji Unii Europejskiej żyje poniżej progu ubóstwa lub na jego granicy i w związku z tym boryka się z niedostatkiem żywności, nie będąc na przykład w stanie zapewnić sobie co drugi dzień pełnowartościowego posiłku.

Program umożliwia najuboższym obywatelom Unii korzystanie ze zdobyczy jednej z najstarszych dziedzin polityki publicznej Wspólnoty, jaką jest WPR. Dokumenty i dodatkowe informacje na temat programu znajdują się na stronie:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/freefood/index_en.htm

6. ROLNICTWO - Rozwój obszarów wiejskich

Komitet ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich zatwierdził drugą turę wniosków złożonych przez państwa członkowskie i regiony, dotyczących wykorzystania środków finansowych w ramach

oceny funkcjonowania reformy WPR oraz europejskiego planu naprawy gospodarczej, przeznaczonych na rozwiązywanie – za pomocą instrumentów polityki rozwoju obszarów wiejskich – kluczowych kwestii, takich jak szybkie przezwyciężenie przez UE kryzysu gospodarczego oraz zmiany klimatu. Prawie połowa programów, których celem jest rozwój obszarów wiejskich, została już zmodyfikowana i może zostać wykorzystana do wsparcia i/lub wzmocnienia inwestycji w usługi szerokopasmowe, walkę ze zmianami klimatu, energie odnawialne oraz restrukturyzację sektora mleczarskiego. Rezultatem dotychczas podjętych decyzji będzie dodanie ok. 1,6 mld euro nowych środków do budżetu przeznaczonego na rozwój obszarów wiejskich w latach 2007-2013, który wynosi ogółem ponad 90 mld euro. Programowanie pozostałej części dodatkowego budżetu zostanie zrealizowane w nadchodzących miesiącach.

„Obecna sytuacja gospodarcza oraz sytuacja w zakresie ochrony środowiska wymagają podjęcia działań na obszarach wiejskich w takim samym stopniu jak w miastach i miasteczkach” powiedziała **Mariann Fischer Boel**, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. „Na szczeblu europejskim podejmujemy zdecydowane działania na wielu płaszczyznach. W ramach oceny funkcjonowania reformy WPR oraz europejskiego planu naprawy gospodarczej udostępniono nowe środki, aby pomóc w rozwiązywaniu palących problemów, takich jak restrukturyzacja sektora mleczarskiego i walka ze zmianami klimatu. Od państw członkowskich i regionów zależy mądre wykorzystanie tych środków”.

⇒ Podział funduszy pomiędzy obszary priorytetowe

Po podjęciu w październiku br. pierwszej tury decyzji, druga tura obejmuje kolejne 36 programów rozwojowych (9 programów krajowych i 27 programów regionalnych) przedstawionych przez 14 państw członkowskich i zwiększa dodatkowy budżet przeznaczony na rozwój obszarów wiejskich o ok. 1,6 mld euro. Środki te zostaną ponadto uzupełnione o prawie identyczną kwotę pochodzącą z finansowania krajowego oraz ze źródeł prywatnych, co dodatkowo umocni skutki działań UE.

Prawie 83 proc. środków, którymi zasilono budżet w październiku i listopadzie br., przypada na dziedziny bioróżnorodności, gospodarki wodnej, restrukturyzacji sektora mleczarskiego oraz zmian klimatu (wykres 1 oraz załącznik 2), przy czym na kwestie dotyczące bioróżnorodności przeznaczono ponad jedną czwartą całkowitego budżetu. Około 3,5 proc. środków przeznaczono na energie odnawialne, natomiast 1,2 proc. – na konkretne projekty innowacyjnej współpracy.

Priorytetem pozostaje rozwój infrastruktury szerokopasmowej, a 13 kolejnych programów rozwoju obszarów wiejskich (5 krajowych oraz 8 regionalnych) umożliwi zapewnienie pełnego dostępu do usług szerokopasmowych w UE. Dodatkowy zatwierdzony budżet na usługi szerokopasmowe wynosi obecnie 149,6 mln euro.

⇒ Możliwości wydatkowania środków

W ramach oceny funkcjonowania reformy WPR państwom członkowskim i regionom zapewniono dodatkowe **3,4 mld euro** do wydatkowania w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich w okresie 2009-2013 na jeden z poniższych priorytetów lub większą ich liczbę⁴:

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 74/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r.

- dostosowywanie się do zmian klimatu i łagodzenie ich skutków;
- gospodarka wodna;
- energia odnawialna;
- bioróżnorodność;
- restrukturyzacja sektora mleczarskiego;
- innowacje związane z dowolnym z powyższych priorytetów.

W ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej w tym samym okresie możliwe będzie przeznaczenie dodatkowego **1 mld euro** na zapewnienie usług szerokopasmowych na obszarach wiejskich oraz na jeden bądź wszystkie z wymienionych wyżej priorytetów⁵. Inwestycje w usługi szerokopasmowe na obszarach wiejskich, które mają na celu pobudzenie konkurencyjności gospodarczej oraz e-integracji społecznej, będą obejmować trzy możliwe działania:

- tworzenie i umożliwianie dostępu do infrastruktury szerokopasmowej, w tym łączy dosyłowych oraz urządzeń naziemnych (dla wszystkich technologii);
- poprawa jakości istniejącej infrastruktury sieci szerokopasmowej;
- zakładanie pasywnej infrastruktury dla sieci szerokopasmowej również w powiązaniu z infrastrukturą innego typu (sieci energetyczne, transportowe, wodne, kanalizacyjne itp.).

Główne środki służące rozwojowi obszarów wiejskich, za pomocą których realizowane będą wspomniane priorytety w ramach oceny funkcjonowania reformy WPR oraz europejskiego planu naprawy gospodarczej, wymieniono w tabeli 1.

⇒ **Monitorowanie wpływu wydatków**

Państwa członkowskie i regiony składają roczne sprawozdania obejmujące zestawienie wszystkich wydatków w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich, jak również opis ich skutków. Począwszy od roku 2010, dotyczyć to będzie również dodatkowych funduszy, które zasila obecne programy rozwoju obszarów wiejskich w związku z oceną funkcjonowania reformy WPR oraz europejskim planem naprawy gospodarczej.

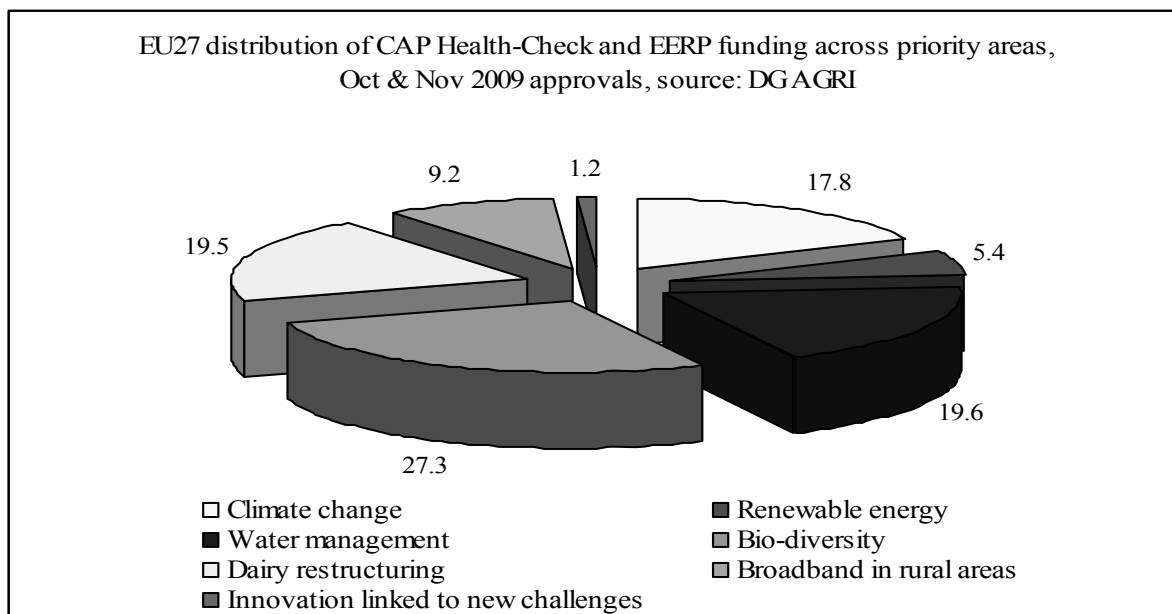
⇒ **Zatwierdzenie zmian w programach rozwoju obszarów wiejskich pozostałych państw członkowskich i regionów**

Pozostałe programy rozwoju obszarów wiejskich muszą również zostać zmodyfikowane na potrzeby udostępnienia dodatkowych funduszy w ramach oceny funkcjonowania reformy WPR oraz europejskiego planu naprawy gospodarczej wszystkim państwom członkowskim i regionom w 2009 r.

W związku z tym oczekuje się zatwierdzenia tych pozostałych modyfikacji podczas kolejnych posiedzeń Komitetu ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich w grudniu 2009 r.

Informacje nt. programów rozwoju obszarów wiejskich państw członkowskich są dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/countries/index_en.htm

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 473/2009 z dnia 25 maja 2009 r.

7. GOSPODARKA I BADANIA NAUKOWE - Komisja przyjmuje komunikat dotyczący wykorzystania potencjału partnerstw publiczno-prywatnych

Komisja określiła ogólne zasady służące propagowaniu wykorzystania partnerstw publiczno-prywatnych do sprostania istniejącym i przyszłym potrzebom inwestycyjnym w zakresie usług publicznych, infrastruktury i badań w Europie. Właściwie zarządzane partnerstwa publiczno-prywatne, działające w interesie publicznym, mogą przynieść olbrzymie korzyści. Są one jednak nadal wykorzystywane w ograniczonym stopniu, a wiele państw członkowskich ma w tym względzie niewielkie doświadczenie. Zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej Komisja zamierza dać nowy impuls, który zachęci do częstszego korzystania z partnerstw publiczno-prywatnych w okresie, gdy niezbędne jest sięgnięcie do nowatorskich sposobów publicznego finansowania, które pozwolą sprostać wyzwaniom w obliczu napiętych budżetów krajowych. Decyzja, czy korzystać z partnerstw publiczno-prywatnych, pozostanie całkowicie w gestii władz krajowych. W komunikacie omówiono również możliwości poprawy funkcjonowania wspólnych inicjatyw technologicznych UE, które są współfinansowanymi przez UE partnerstwami publiczno-prywatnymi w głównych dziedzinach badań naukowych.

José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej, powiedział: „W komunikacie tym Komisja określa nowe i kompleksowe ogólne zasady dotyczące partnerstw publiczno-prywatnych. W czasie, gdy Europa przezwycięża kryzys gospodarczy, partnerstwa publiczno-prywatne mogą pomóc władzom publicznym w tworzeniu miejsc pracy dzięki dalszym przyszłościowym inwestycjom, podczas gdy my wdrażamy strategię naprawczą pozwalającą przywrócić równowagę w finansach publicznych. Właściwie zaplanowane i realizowane z myślą o długoterminowym interesie publicznym partnerstwa publiczno-prywatne napędzają inwestycje w wysokiej jakości opiekę zdrowotną, edukację i zrównoważone systemy transportowe. Mogą być narzędziem umożliwiającym przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i zwiększanie efektywności energetycznej. Chcemy, aby władze publiczne częściej i lepiej korzystały z partnerstw publiczno-prywatnych”.

Kryzys spowodował po raz kolejny napiętą sytuację w finansach publicznych wielu państw członkowskich, co może negatywnie wpłynąć na rozwój nowych ważnych projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza gdy zabraknie obecnych zachęt podatkowych w wielu państwach członkowskich. Sama realizacja zobowiązań Komisji Europejskiej w zakresie transeuropejskiej sieci transportowej wymagać będzie środków finansowych w wysokości ponad 20 mld EUR w latach 2007-2013. Znaczne dodatkowe fundusze będą również niezbędne do realizacji zobowiązań w obszarach zmian klimatu i energii. Partnerstwa publiczno-prywatne dają możliwość gromadzenia prywatnych środków finansowych i know-how, a następnie łączenia ich z zasobami publicznymi.

Finansowanie udzielane przez UE poprzez instrumenty funduszy strukturalnych, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz transeuropejskich sieci transportowych może pomóc w mobilizacji partnerstw publiczno-prywatnych do niezbędnych inwestycji w projekty nawet w okresie ograniczonej dostępności środków krajowych lub prywatnych.

Ogólne zasady dotyczące partnerstw publiczno-prywatnych oparte są na i) lepszej koordynacji i dalszym wzmocnieniu i usprawnieniu instrumentów finansowych dla partnerstw publiczno-prywatnych na poziomie UE; ii) bliskiej współpracy z EBI; oraz iii) wzmocnieniu potencjału sektora publicznego.

Ogólne ramy określone w komunikacie obejmują następujące kwestie (http://ec.europa.eu/growthandjobs/index_en.htm):

- zwiększenie środków dla partnerstw publiczno-prywatnych dzięki współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, poprzez zmianę przeznaczenia obecnych instrumentów wspólnotowych oraz opracowanie mechanizmów gwarancji dla finansowania partnerstw publiczno-prywatnych;
- w przypadkach udzielania finansowania przez UE, wprowadzenie lepszych przepisów i procedur w celu zapewnienia równości zasad między projektami w pełni publicznymi a projektami w ramach partnerstw publiczno-prywatnych;
- stworzenie lepszych warunków dla innowacji, w tym umożliwienie UE uczestniczenia w prywatnych organach prawnych i bezpośredniego inwestowania w konkretne projekty;
- rozważenie wprowadzenia instrumentu legislacyjnego UE w zakresie koncesji, opartego na przeprowadzanej obecnie ocenie skutków;
- lepsze rozpowszechnianie informacji i wymiana najlepszych praktyk; w tym stworzenie nowej grupy ds. partnerstw publiczno-prywatnych, w której uczestnicy mogą omawiać problemy i dzielić się pomysłami w odniesieniu do partnerstw publiczno-prywatnych.

Wspólne inicjatywy technologiczne są nowym sposobem realizacji partnerstw publiczno-prywatnych w dziedzinie badań na szczeblu europejskim. Wspólne inicjatywy technologiczne są współfinansowane z budżetu UE i umożliwiają łączenie interesów publicznych i prywatnych w ramach nowej struktury wykonawczej. Wspólne inicjatywy technologiczne, o łącznym budżecie sięgającym od 1 mld EUR do 3 mld EUR, zostały stworzone w pięciu obszarach: innowacyjne leki, aeronautyka, ogniwa paliwowe i wodór, nanoelektronika oraz systemy wbudowane.

8. GOSPODARKA I BADANIA NAUKOWE - Technologia symulacyjna może pomóc w zapobieganiu kryzysom finansowym w przyszłości

W jaki sposób polityka gospodarcza dostosuje się do realiów roku 2020, kiedy to jedna czwarta ludności UE będzie miała powyżej 65 lat? Czy możliwe jest by ekonomia przewidywała w sposób bardziej precyzyjny to, jak banki będą reagować na zapaszi kredytowe w przyszłości i jaki będzie ich wpływ na gospodarkę ogółem? Jak będzie funkcjonować gospodarka, gdy zmniejszanie się zasobów naturalnych zacznie utrudniać zaspokajanie naszego zapotrzebowania na energię? Komisja Europejska zaprezentowała dziś wyniki przełomowych badań, które mogą pomóc ekonomistom w znalezieniu odpowiedzi na tego rodzaju pytania dzięki wykorzystaniu oprogramowania do symulacji gospodarczych. W oprogramowaniu, stworzonym w ramach zakończonego dziś sukcesem projektu badawczego wspieranego przez UE, wartego 2,5 mln EUR, stosuje się technologie symulacyjne wykorzystywane również podczas opracowywania generowanych komputerowo obrazów w filmach. Przewiduje ono interakcje pomiędzy dużymi populacjami poszczególnych podmiotów gospodarczych, takich jak gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa, banki i kredytobiorcy lub pracodawcy i osoby poszukujące pracy, które uczestniczą w wymianie handlowej i konkurują ze sobą jak prawdziwi ludzie. Nadając każdemu podmiotowi będącemu częścią symulacji indywidualne i realistyczne zachowanie oraz interakcje, które ukazują sposób ewolucji rynków, tego rodzaju symulacje o masowej skali pozwalają na lepsze testowanie nowych polityk mających stanowić odpowiedź na wyzwania społeczne w przyszłości.

„Te najwyższej klasy badania europejskie mogą nam pomóc w przejściu z ekonomii pióra i papieru do ekonomii superkomputerów” – stwierdziła **Viviane Reding**, komisarz UE ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów. „Wyniki tego projektu badawczego uzupełnią tradycyjną statystykę gospodarczą i tradycyjne gospodarcze założenia dotyczące zachowań podmiotów gospodarczych, umożliwiając lepsze testowanie wpływu danej polityki na ludność jeszcze na etapie projektu. Spodziewam się, że naukowcy rządowi oraz krajowe instytuty badawcze podejmą energiczne działania w celu jak najszybszego udostępnienia tego narzędzia decydom politycznym.”

Opracowana w ramach badań wspieranych przez UE technologia symulacyjna korzysta z doświadczeń przeprowadzanych za pomocą komputera, aby przeanalizować związki pomiędzy dużymi populacjami poszczególnych podmiotów gospodarczych na wielu wzajemnie powiązanych ze sobą rynkach. Technologia ta jest po raz pierwszy stosowana na tak dużą skalę, przy wykorzystaniu systemów obliczeniowych dużej mocy. Każde gospodarstwo domowe (czy też przedsiębiorstwo lub bank) będące częścią symulacji będzie podejmować różne decyzje w reakcji na rozmaite działania w ramach polityki pieniężnej, budżetowej lub wspierającej innowacje, w tym na przykład decyzje na temat tego, czy pozostać na danym stanowisku pracy, czy szukać nowego zatrudnienia, jaką część wynagrodzenia zaoszczędzić, wydać lub zainwestować.

Oznacza to, że wpływ jednego rodzaju polityki na dany rynek w określonym czasie nie jest już oceniany w oderwaniu od innych czynników.

Tradycyjna ekonomia nie była w stanie przewidzieć skali oddziaływania efektu domina związanego z zapaszią kredytową na światową gospodarkę. Nowe oprogramowanie ukazuje różny sposób reagowania banków, w zależności od szerokiej gamy czynników, takich jak: ilość rezerw, które muszą zachować, w porównaniu z wielkością inwestycji, wzorce zachowań konsumpcyjnych/inwestycyjnych i oszczędnościowych podmiotów deponujących w nich oszczędności, jak również czynniki psychologiczne, takie jak zaufanie do rynku. Dzięki temu oprogramowanie może stać się dla decydom politycznych, pragnących uzyskać wiedzę na

temat wpływu reform budżetowych i pieniężnych na banki i klientów, lepszym źródłem ostrzeżenia na temat skali wpływu kryzysu finansowego na gospodarkę realną. Można również dzięki niemu przeprowadzać symulacje zgodnie z tym samym scenariuszem dla starszego społeczeństwa, aby wspomóc planowanie w warunkach starzenia się Europy, lub dla warunków ograniczeń w zaopatrzeniu w energię.

Zaprojektowane by działać na superkomputerach, umożliwiającym przeprowadzanie symulacji na masową skalę, lecz dostępne z każdego biurowego komputera osobistego podłączonego do sieci, oprogramowanie to może być używane przez ekonomistów i decydentów politycznych nieposiadających wiedzy na temat programowania komputerowego. Łącząc ze sobą setki tysięcy małych symulowanych działań i reakcji w gospodarce, oprogramowanie może zapewnić decydentom politycznym lepszy i szerszy obraz sytuacji w zakresie wpływu ich polityki na życie i pracę ludności.

Trzyletni projekt został zrealizowany przez ekonomistów i informatyków z ośmiu uniwersytetów (we Włoszech, Francji, Niemczech, Turcji i Wielkiej Brytanii), pod auspicjami UE. Został on sfinansowany z budżetu Komisji na badania w zakresie technologii.

⇒ Kontekst

Wynikiem zakończonego projektu badawczego jest stworzenie platformy dla oprogramowania do symulacji gospodarczych o nazwie EURACE www.eurace.org, która korzysta z technologii symulacyjnej FLAME www.flame.ac.uk (Flexible Large-scale Agent Modelling Environment). Rozpoczęty w 2006 r. projekt był współfinansowany kwotą 2,1 mln EUR w ramach ogólnego programu badań naukowych Komisji (Szósty program ramowy 2001-2006). Był on jedną z inicjatyw Komisji w zakresie intensyfikacji badań wysokiego ryzyka w dziedzinie przyszłych i nowych technologii informatycznych).

Komisja wezwała niedawno państwa UE do zwiększenia nakładów na badania wysokiego ryzyka, aby dogonić w tym obszarze Stany Zjednoczone, Chiny i Japonię. Aby dać przykład, zwiększy ona budżet na tego rodzaju badania, wynoszący obecnie 100 mln EUR rocznie, o 70 proc. do roku 2013.

Materiały prasowe zawierające dodatkowe informacje na temat tego projektu oraz wykaz wspieranych przez UE badań wysokiego ryzyka znaleźć można na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5433

9. GOSPODARKA - Komisja rozpoczęła konsultacje w sprawie „UE 2020”: nowej strategii, która ma uczynić społeczną gospodarkę rynkową UE bardziej inteligentną i ekologiczną

Komisja opublikowała w dniu 23 listopada br. dokument otwierający konsultacje na temat lepszej przyszłości europejskiej gospodarki dzięki strategii UE 2020. Celem strategii UE 2020 jest bardziej ekologiczny wzrost gospodarczy, który jednocześnie sprzyjał będzie włączeniu społecznemu, zgodnie z wytycznymi politycznymi przedstawionymi przez przewodniczącego Barroso. Nowa strategia będzie bazowała na osiągnięciach strategii lizbońskiej, jednocześnie korzystając z jej doświadczeń. Przedstawiony dokument pokazuje, w jaki sposób UE 2020 koncentrować się będzie na umocnieniu trendów prowadzących do wyjścia z kryzysu,

zapobieżeniu podobnemu kryzysowi w przyszłości oraz na trzech celach tematycznych: tworzeniu wartości dzięki wiedzy, wzmocnieniu pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu oraz tworzeniu konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki. Termin nadsyłania uwag i zamknięcia konsultacji to 15 stycznia 2010 r. Nowa Komisja Europejska przedstawi następnie szczegółową propozycję podczas wiosennych obrad Rady Europejskiej.

Przewodniczący Komisji **José Manuel Barroso** powiedział: „Strategia UE 2020 oznacza, że w trakcie następnego dziesięciolecia Unia będzie współpracowała przy rozwiązywaniu najtrudniejszych problemów, przed jakimi kiedykolwiek stanęła Europa. Inteligentna gospodarka i mądre społeczeństwo, oparte na silnych europejskich wartościach, wspierają się nawzajem. Wzrost gospodarczy, zrównoważone finanse publiczne, przeciwdziałanie zmianom klimatu, włączenie społeczne, wzmocnienie potencjału przemysłowego i dynamiczny sektor usług nie wykluczają się wzajemnie, a wręcz przeciwnie: uzupełniają się. W dziesięcioleciu poprzedzającym 2008 r. bezrobocie w Europie spadło z 12% do 7%. Potrzebujemy dziś nowych źródeł wzrostu, które pozwolą nam zastąpić miejsca pracy zlikwidowane z powodu kryzysu. W dokumencie konsultacyjnym przedstawiliśmy pomysły, które mogą pomóc odblokować potencjał Europy. Jednocześnie możemy zwiększyć nasze wpływy w świecie i naszą zdolność do współkształtowania globalizacji, pokazując naszym partnerom, że społeczna gospodarka rynkowa jest zarówno najbardziej wydajna, jak i najbardziej sprawiedliwa. Zanim przedstawimy nasze propozycje podczas wiosennych obrad Rady Europejskiej pragniemy poznać opinie zainteresowanych stron na temat strategii UE 2020”.

Komisja jest przekonana, że strategia UE 2020 powinna koncentrować się na wymienionych poniżej dziedzinach i chciałaby poznać opinie dotyczące najlepszych sposobów realizacji tego założenia.

⇒ **Kreowanie wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy**

System kształcenia w Europie musi ulec poprawie, od przedszkoli aż do szkół wyższych, aby zwiększyć produktywność, wspierać najsłabsze grupy społeczne oraz pokonać nierówność i ubóstwo.

Możliwa jest dalsza poprawa przepisów w obszarze innowacji i kreatywności w Europie, np. dzięki modernizacji systemu praw własności intelektualnej UE. Należy poprawić dostęp do kredytów, między innymi dzięki połączeniu publicznych i prywatnych źródeł kapitału służącego wzrostowi gospodarczemu.

UE musi wdrożyć europejską agendę cyfrową, aby przyczynić się do powstania rzeczywiście jednolitego wspólnego rynku w handlu internetowym, tak aby konsumenci mogli korzystać z konkurencyjnych cen oferowanych w innych państwach członkowskich, a MŚP mogły zacząć działać na większych rynkach. Dostęp do Internetu i umiejętności z nim związane stają się niezbędne do pełnego uczestniczenia w codziennym życiu. „Włączenie cyfrowe” jest nadrzędnym elementem ogólnego procesu integracji społecznej.

⇒ **Wzmocnienie pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu**

Kryzys zmienił „reguły gry”. Wiele miejsc pracy, które istniały przez kryzysem, zniknęło i nie uda się ich odtworzyć.

Europa nie będzie cieszyła się dobrobytem dopóki pracownicy nie będą mieli umiejętności umożliwiających udział w budowie gospodarki opartej na wiedzy i korzystanie z niej. Należy lepiej dostosować do siebie popyt i podaż, zwiększając mobilność siły roboczej wewnątrz państw członkowskich oraz pomiędzy nimi, jak również lepiej przewidując, jakie umiejętności będą niezbędne na rynku pracy w przyszłości.

Komisja będzie z determinacją wdrażać model elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego, tak aby zagwarantować, że jest on lepiej rozumiany nie tylko jeżeli chodzi o mobilność pracowników, ale także w zakresie zwiększenia odpowiedzialności pracodawców i rządów za inwestowanie w ludzi i ich ochronę. Osoby, które nie mogą znaleźć pracy, powinny być wspierane zarówno finansowo, jak i w ramach zindywidualizowanego systemu pomocy w celu ponownego wejścia na rynek pracy.

⇒ Tworzenie konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki

W przyszłości będziemy mieli do czynienia z wysokimi cenami energii, ograniczeniami emisji dwutlenku węgla i bardziej intensywną konkurencją pod względem zasobów i rynków. Są to wszystko zagrożenia, ale można je także postrzegać jako szanse, umożliwiające budowę „nowej” gospodarki europejskiej w myśl strategii UE 2020, która miałaby znaczną przewagę konkurencyjną na świecie. Nowe, bardziej ekologiczne technologie mogą stymulować wzrost gospodarczy, przyczynić się do tworzenia miejsc pracy i powstawania nowych usług oraz pomóc UE osiągnąć cele z zakresu przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Niezdolność do dostosowania się do realiów XXI wieku oznaczać będzie jednak upadek Europy.

Polityka wspierania innowacji ekologicznych oraz energooszczędnych produktów i systemów, zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, powinna obejmować system handlu emisjami, reformę podatkową, dotacje i pożyczki, inwestycje publiczne i zamówienia publiczne oraz wsparcie celowe dla badań i innowacji.

Europa potrzebuje jak najszybciej inteligentnej infrastruktury transportowej oraz obejmującej całą UE „inteligentnej sieci energetycznej”, jak również 100% dostępu do szerokopasmowego Internetu. UE i państwa członkowskie powinny współpracować na rzecz realizacji odpowiednich strategicznych inwestycji, dzięki którym do początku lat 20-tych XXI wieku wzrośnie bezpieczeństwo energetyczne oraz spadnie poziom emisji w odniesieniu do dwóch trzecich produkcji energii elektrycznej.

Sektor produkcji przemysłowej nadal będzie miał nadrzędne znaczenie dla sukcesu gospodarczego UE w przyszłości. Europa potrzebuje jednak nowej polityki przemysłowej, kładącej nacisk na zdolność do innowacji, nowe technologie i umiejętności, wspierającej ducha przedsiębiorczości i „umiędzynarodowienie” MŚP. Należy rozwiązać problem nadmiernych mocy produkcyjnych w niektórych sektorach. Konieczne będzie wsparcie dla tych, którzy ucierpią na skutek przemian.

⇒ Realizacja strategii UE 2020

Komisja proponuje, aby realizacją strategii UE 2020 kierowała Rada Europejska, która podejmowałaby najważniejsze decyzje i wyznaczała cele w oparciu o propozycje Komisji. Komisja chciałaby, aby Parlament Europejski odgrywał znacznie większą rolę. Parlamenti narodowe także powinny zainteresować się strategią i przejąć część odpowiedzialności za jej realizację.

W dokumencie konsultacyjnym proponuje się, aby konkluzje z obrad Rady Europejskiej, które odbędą się wiosną 2010 r., stanowiły podstawę tzw. „zintegrowanych wytycznych” potwierdzających priorytety polityczne, które powinny być wspólnie realizowane przez UE i państwa członkowskie. Nowe wytyczne zastąpiłyby wytyczne obowiązujące od 2005 r. na mocy strategii lizbońskiej.

Dla każdego z tych celów państwa członkowskie miałyby określić cele krajowe na okres pięciu lat w zależności od swojej sytuacji i punktu wyjścia. Komisja i Rada Europejska będą co roku monitorować postępy na poziomie UE i państw członkowskich.

Termin nadsyłania uwag i zamknięcia konsultacji upływa 15 stycznia 2010 r. Uwagi można przesyłać pocztą elektroniczną na adres: EU2020@ec.europa.eu.

Pełen tekst dokumentu konsultacyjnego znajduje się na stronach: <http://ec.europa.eu/eu2020> oraz http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/index_en.htm

10. GOSPODARKA - Jesienna prognoza na lata 2009-2011: gospodarka UE na drodze do stopniowego ożywienia

Zgodnie z jesienną prognozą służb Komisji gospodarka UE wyjdzie z recesji w drugiej połowie tego roku, choć w ciągu całego 2009 r. PKB spadnie o około 4 proc. Spodziewane jest stopniowe ożywienie przy wzroście PKB o $\frac{3}{4}$ proc. w 2010 r. i około $1\frac{1}{2}$ proc. w 2011 r. Ożywienie działalności gospodarczej w najbliższej przyszłości wynika z poprawy w otoczeniu zewnętrznym i lepszych warunków finansowych, jak również z wprowadzenia ważnych instrumentów polityki fiskalnej i monetarnej. Natomiast szereg czynników prawdopodobnie ograniczy popyt prywatny, a tym samym siłę ożywienia. W szczególności, warunki panujące na rynku pracy będą trudne, a stopa bezrobocia w UE wyniesie zgodnie z przewidywaniami $10\frac{1}{4}$ proc. Spodziewany jest również wzrost deficytu budżetowego do $7\frac{1}{2}$ proc. PKB w 2010 r., po czym nastąpi jego nieznaczny spadek w 2011 r., gdy gospodarka dojdzie do równowagi a doraźne działania stopniowo się zakończą.

„Europejska gospodarka wychodzi z recesji. W znacznym stopniu dzieje się tak dzięki ambitnym działaniom podjętym przez rządy, banki centralne i UE, które nie tylko zapobiegły załamaniu się systemu, ale również otworzyły drogę do ożywienia gospodarczego. Musimy jednak wciąż stawić czoło zasadniczym wyzwaniom. Aby utrzymać tempo i wspierać trwałość ożywienia gospodarki, istotne jest by w pełni zrealizować wszystkie zapowiadane działania i zakończyć naprawę sektora bankowego. Musimy także zająć się perspektywą średnioterminową i zastanowić się, jak najlepiej zneutralizować negatywny wpływ, jaki miał kryzys na rynki pracy, finanse publiczne i potencjał wzrostu”, stwierdził **Joaquín Almunia**, komisarz ds. gospodarczych i finansowych.

Doświadczony najgłębszej, najdłuższej i mającej największy zakres recesji w swojej historii, gospodarka UE osiągnęła punkt zwrotny. W ostatnich miesiącach nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji gospodarczej oraz warunków finansowych, głównie ze względu na bezprecedensowe instrumenty polityki fiskalnej i monetarnej, które zostały wprowadzone. Wiele wskaźników finansowych powróciło do poziomu sprzed kryzysu, a zaufanie na rynkach rośnie. Perspektywy dla ogólnoswiatowego wzrostu gospodarczego i handlu są również lepsze, szczególnie dla gospodarki rynków wschodzących. W tym kontekście i przy uwzględnieniu pozytywnej korekty

stanu zapasów przedsiębiorstw, wzrost PKB w UE i strefie euro powinien stać się znowu dodatni w drugiej połowie tego roku.

⇒ **Perspektywa stopniowego ożywienia gospodarczego**

Perspektywa poprawy sytuacji gospodarczej w UE i za granicą w najbliższej przyszłości jest częściowo wynikiem czynników przejściowych. Ponieważ wpływ tych czynników wygaśnie w trakcie 2010 r., działalność gospodarcza na świecie może wejść w trudną fazę. Oczekuje się zatem, że wzrost unijnego eksportu będzie następował bardzo powoli w okresie objętym prognozą. Popyt krajowy będzie również musiał się zmierzyć z licznymi ograniczeniami. Ze względu na niskie wykorzystanie mocy produkcyjnych, stosunkowo słabe perspektywy popytu, ograniczony wzrost rentowności i nadal umiarkowany wzrost akcji kredytowej nie przewiduje się wzrostu inwestycji przed 2011 r. Chociaż w czasie recesji konsumpcja prywatna okazała się być czynnikiem stabilizującym, wydatki gospodarstw domowych w nadchodzącym okresie będą z pewnością ograniczone ze względu na konieczność zrównoważenia budżetów domowych i słabe perspektywy na rynku pracy. Kolejnym czynnikiem ograniczającym jest przewidywany negatywny wpływ kryzysu finansowego na produkt potencjalny. Tak więc zgodnie z prognozami, po początkowej fazie dobrej koniunktury wzrost PKB w UE i strefie euro nieco zwolni przed odzyskaniem dawnego tempa w drugiej połowie 2010 r. i później.

⇒ **Rynek pracy i finanse publiczne pod presją**

Mimo że unijny rynek pracy okazał się bardziej odporny na recesję niż oczekiwano (głównie ze względu na krótkoterminowe działania polityczne, przeprowadzone reformy i zatrzymywanie pracowników w niektórych państwach członkowskich), przewiduje się zwiększoną likwidację miejsc pracy w najbliższych kwartałach. Na ten rok przewiduje się spadek zatrudnienia o około 2 ¼ proc. oraz dalszy spadek o około 1 ¼ proc. w 2010 r. Stopniowa stabilizacja zatrudnienia nastąpi prawdopodobnie pod koniec 2010 r. i w 2011 r. wraz ze wzrostem ożywienia gospodarczego.

Finanse publiczne również poważnie ucierpiały. Przewiduje się, że deficyt budżetowy w UE potroi się w tym roku (osiągając blisko 7 proc. PKB, w porównaniu z 2 ¼ proc. w 2008 r.) i nadal będzie rosł w 2010 r. do około 7 ½ proc. Pogorszenie to wynika po części z funkcjonowania automatycznych stabilizatorów i środków uznaniowych podjętych w celu wsparcia gospodarki, ale odzwierciedla również silniejszy niż zwykle spadek przychodów wynikający z pogorszenia koniunktury gospodarczej. Oczekuje się nieznacznego złagodzenia deficytu, do poziomu nieco poniżej 7 proc. PKB w 2011 r., gdy działalność gospodarcza ożywi się i doraźne działania zakończą się. Oczekuje się jednak, że wskaźnik zadłużenia będzie wykazywał tendencję wzrostową.

⇒ **Inflacja pozostaje na poziomie umiarkowanym**

Inflacja w UE i strefie euro zgodnie z oczekiwaniami prawdopodobnie nieco wzrośnie w porównaniu do obecnego, bardzo niskiego poziomu, ale powinna być niska w okresie objętym prognozą. Inflacja mierzona za pomocą wskaźnika HICP zgodnie z prognozami będzie wynosiła średnio nieco ponad 1 proc. w 2010 r. i około 1 ½ proc. w 2011 r. w obu strefach. Podczas gdy rosnące ceny surowców prawdopodobnie będą wywierały presję powodującą wzrost inflacji, znaczny zastój w gospodarce i słaby wzrost płac powinny mieć na nią ograniczający wpływ.

⇒ Niepewność pozostaje na wysokim poziomie

Perspektywy dla gospodarki UE w trakcie wychodzenia z recesji są bardzo niepewne i podlegają znacznemu poziomowi ryzyka ze strony różnych czynników, które jednak zasadniczo się równoważą. Skala ożywienia gospodarczego może nas pozytywnie zaskoczyć, jeżeli działania polityczne okażą się bardziej skuteczne niż przewidywano na potrzeby przywracania stabilności sektora finansowego i zwiększania zaufania, lub jeśli nastąpi bardziej wyraźne ożywienie popytu światowego. Z drugiej strony, skutki złej sytuacji na rynku pracy i ograniczeń inwestycji mogą okazać się poważniejsze od spodziewanych. Ponadto, jeżeli sektor bankowy nie uzdrowi swojego bilansu, może nie być w stanie zapewnić odpowiedniego wsparcia dla ożywienia gospodarczego. Ryzyko dla inflacji jest również zasadniczo zrównoważone.

Pełna prognoza znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article16051_en.htm

Prognoza dla Polski:

http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2009/autumnforecasts/pl_en.pdf

11. SPRAWY GOSPODARCZE I MONETARNE - Jednolity obszar płatności w euro (SEPA): transgraniczne polecenia zapłaty stały się faktem

Od dnia 2 listopada br. banki umożliwią klientom wykonywanie regularnych płatności z wykorzystaniem systemu polecenia zapłaty SEPA. Oznacza to, iż po raz pierwszy konsumenci i przedsiębiorstwa będą mogli realizować polecenia zapłaty pomiędzy różnymi państwami w strefie euro. Wsparcie dla systemu będącego inicjatywą sektora bankowego zapewniają nowe przepisy europejskie dotyczące usług płatniczych i płatności transgranicznych, obowiązujące od dnia 1 listopada. Ich celem jest zagwarantowanie sytuacji, w której polecenia zapłaty SEPA będą realizowane równie łatwo, skutecznie i bezpiecznie jak polecenia zapłaty realizowane w ramach systemów krajowych, przy czym nie będą od nich droższe. Tysiące banków w strefie euro zgłosiły już akces do nowego systemu.

Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, stwierdził: „Jest to kolejny duży krok na drodze do realizacji jednolitego obszaru płatności w euro. Dzięki staraniom sektora finansowego i solidnym podstawom prawnym na poziomie UE polecenia zapłaty można obecnie realizować pomiędzy różnymi państwami strefy euro – jest to dobra wiadomość dla konsumentów, przedsiębiorstw i całej gospodarki. Transgraniczne polecenia zapłaty to nowy i niezwykle nowatorski produkt dający wymierne praktyczne korzyści - zachęcam również banki, które nie są jeszcze uczestnikami systemu, aby dołączyły do tysięcy banków, które już przystąpiły do tego systemu.”

⇒ System polecenia zapłaty SEPA

Polecenia zapłaty są wygodną dla konsumentów metodą dokonywania powtarzających się opłat oraz skutecznym sposobem pobierania przez przedsiębiorstwa należności za wodę, gaz, energię elektryczną i usługi telekomunikacyjne i są również przydatne w przypadku prenumeraty czasopism i gazet. Polecenia płatności inicjują sprzedający, ale odbiorcy mają zawsze prawo do podjęcia decyzji o akceptacji polecenia zapłaty realizowanego z ich rachunku bankowego. Pomimo że polecenia zapłaty są powszechnie stosowane w wielu państwach strefy euro, obecnie brak jest ogólnoeuropejskiego systemu umożliwiającego dokonywanie takich płatności

między państwami. Tysiące banków w strefie euro zgłosiły już akces do nowego systemu od pierwszego dnia jego działania.

⇒ **Wspólnotowe podstawy prawne**

Dyrektywa w sprawie usług płatniczych daje gwarancję, że płatności elektroniczne w UE – przede wszystkim polecenia zapłaty, ale również polecenia przelewu i płatności za pomocą kart – będą tak łatwe, sprawne i bezpieczne jak płatności elektroniczne w ramach systemów krajowych.

W dyrektywie w sprawie usług płatniczych zapewniono ponadto zwiększenie praw i ochrony wszystkich użytkowników usług płatniczych, takich jak konsumenci, sprzedawcy detaliczni, przedsiębiorstwa i urzędy państwowe. Większość państw członkowskich zdołała wdrożyć dyrektywę w terminie do 1 listopada, natomiast pozostałe państwa powinny to uczynić do końca roku (dwoma wyjątkami są Finlandia i Szwecja).

W znowelizowanym rozporządzeniu w sprawie płatności transgranicznych poszerzono zakres stosowania zasady równych opłat za płatności krajowe i transgraniczne w euro (do 50 000 euro) na polecenia zapłaty. Polecenia przelewu, płatności elektroniczne (w tym transakcje realizowane za pomocą kart) oraz wypłaty gotówki z bankomatów zostały już uwzględnione w poprzedniej wersji rozporządzenia. Ponadto w celu ułatwienia wprowadzania systemu polecenia zapłaty SEPA w rozporządzeniu wprowadzono tymczasowe przepisy dotyczące wielostronnych opłat *interchange* między bankami i wyznaczono termin pełnej zdolności odbiorczej dla poleceń zapłaty w strefie euro na listopad 2010 r. Dla banków spoza strefy euro termin ten przypada na listopad 2014 r.

⇒ **Wiadomości ogólne na temat SEPA**

Jednolity obszar płatności w euro (SEPA) to obszar, w którym obywatele, firmy i inni uczestnicy życia gospodarczego będą mogli realizować i otrzymywać płatności w euro w obrębie Europy, w ramach jednego kraju lub między różnymi krajami, w oparciu o te same podstawowe warunki, prawa i obowiązki bez względu na to, gdzie się znajdują. Innymi słowy dokonywanie płatności w euro w całej Europie będzie tak łatwe, tanie i bezpieczne jak realizacja płatności krajowych.

W obszarze SEPA dojdzie do harmonizacji milionów płatności elektronicznych wykonywanych codziennie za pomocą przelewów, poleceń zapłaty i kart płatniczych (karty debetowe i kredytowe). W obszarze SEPA klienci będą mogli realizować i otrzymywać bezgotówkowe płatności w euro w dowolnym miejscu tego obszaru (tzn. w UE27 oraz na Islandii, w Liechtensteinie, Norwegii, Szwajcarii i Monaco) przy wykorzystaniu jednego rachunku bankowego i jednolitego zbioru instrumentów płatniczych. Obszar SEPA stanowi zatem naturalną kontynuację wprowadzenia euro i kolejny duży krok w kierunku wykorzystania pełnego potencjału jednolitego rynku dla Europy.

Jednolity obszar płatności w euro jest inicjatywą europejskiego sektora bankowego, którego reprezentantem jest Europejska Rada ds. Płatności mająca silne wsparcie ze strony Komisji i Europejskiego Banku Centralnego (EBC).

⇒ **Dalsze informacje można znaleźć na następujących stronach internetowych:**

SEPA:

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/sepa/index_en.htm

Dyrektywa w sprawie usług płatniczych:

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/framework/index_en.htm

Rozporządzenie w sprawie płatności transgranicznych:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:266:0011:0018:PL:PDF>

12. SPRAWY GOSPODARCZE I MONETARNE - Bankowość: od listopada łatwiej przenieść konto do innego banku

Od dnia 1 listopada 2009 r. konsumenci w Unii Europejskiej będą mogli łatwiej przenieść rachunek bieżący do innego banku w swoim państwie członkowskim. Zawdzięczają to wspólnym zasadom dotyczącym przenoszenia rachunku bankowego do innego banku, przyjętym w ubiegłym roku przez Komitet Europejskiego Sektora Bankowego (EBIC). Krajowe stowarzyszenia bankowe wprowadzają obecnie te zasady w państwach członkowskich. Jeżeli konsument postanowi przenieść rachunek bieżący do innego banku, od teraz nowy bank zapewni mu pomoc w trakcie całej procedury.

Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, powiedział: „Cieszy mnie, że krajowe stowarzyszenia bankowe poważnie potraktowały samoregulacyjne uzgodnienia sektorowe i dołożyły starań, aby wspólne zasady można było stosować od 1 listopada. Będziemy uważnie śledzić skuteczne stosowanie tych zasad w państwach członkowskich.”

Zgodnie z informacjami przedstawionymi Komisji przez Komitet Europejskiego Sektora Bankowego (EBIC) wszystkie krajowe stowarzyszenia bankowe – z wyjątkiem Rumunii – podjęły kroki na rzecz wdrożenia tych samoregulacyjnych zasad w swoich państwach członkowskich. W Portugalii i w Polsce zasady wejdą w życie z opóźnieniem – odpowiednio o miesiąc i 2 miesiące. Większość krajowych stowarzyszeń bankowych ogłosiła, że ze zmianą rachunku bankowego nie będą wiązały się żadne dodatkowe opłaty dla konsumentów.

Zgodnie ze wspólnymi zasadami dotyczącymi przenoszenia rachunku bankowego do innego banku, przyjętymi przez europejski sektor bankowy w grudniu 2008 r., jeżeli konsument postanowi zmienić bank, nowy bank będzie stanowił główny punkt kontaktowy i zapewni pomoc w trakcie całej procedury. Zajmie się on wszelkimi formalnościami ze starym bankiem, zapewniając sprawne i szybkie przeniesienie regularnych płatności klienta – na przykład poleceń zapłaty i zleceń stałych. Ponadto nowy bank pomoże konsumentowi w zamknięciu starego konta i przeniesieniu salda na nowy rachunek.

Więcej informacji można znaleźć na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/mobility/baeg_en.htm

13. SZKOLNICTWO - Czy europejscy nauczyciele są wystarczająco dobrze przeszkoleni?

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD oraz Komisja Europejska przedstawiły w dniu 24 listopada br. nowe sprawozdanie pod tytułem „Rozwój zawodowy

nauczycieli: Europa w międzynarodowym porównaniu”. Stwierdza się w nim, że nauczyciele potrzebują skutecznych informacji zwrotnych na temat swojej pracy, aby w pełni wykorzystać możliwości szkoleniowe, jednak również zróżnicowanie doświadczeń szkoleniowych i lepsza atmosfera pracy w szkołach są kluczem do owocnego rozwoju zawodowego. Prawie dziewięciu na dziesięciu nauczycieli bierze udział w pewnych formach szkoleń zawodowych w miejscu pracy, jak głosi sprawozdanie, a ponad połowa twierdzi, że chce ich więcej. W oparciu o Międzynarodowe Badanie w zakresie Nauczania i Uczenia się (TALIS – Teaching and Learning International Survey), które zostało przeprowadzone w 23 biorących w nim udział krajach, sprawozdanie po raz pierwszy przedstawia porównywalne w skali międzynarodowej dane w zakresie rozwoju zawodowego nauczycieli.

Publikując to sprawozdanie, **Maroš Šefčovič**, komisarz ds. edukacji, szkoleń, kultury i młodzieży, dodał: „Mamy ponad sześć milionów nauczycieli w UE i ich umiejętności zachęcenia wszystkich uczniów do nauki są warunkiem koniecznym dla zapewnienia pomyślnej przyszłości naszych społeczeństw. Jeśli chcemy edukacji na wysokim poziomie, niezbędne jest stworzenie naszym nauczycielom najlepszych możliwości rozwijania ich umiejętności, nie tylko na początku, ale również przez cały okres trwania ich kariery. Zachęcając ich do zaangażowania się we własny rozwój zawodowy, przyczyniamy się do podniesienia społecznego statusu i atrakcyjności tej profesji”.

Sekretarz Generalny OECD, **Angel Gurrá**, dodał: „Nauczyciele są siłą życiową edukacji, a rozwój zawodowy nauczycieli jest warunkiem koniecznym dla utrzymania na odpowiednim poziomie jakości systemów edukacji. Wyniki Międzynarodowego Badania w Zakresie Nauczania i Uczenia się (TALIS) pokazują, że nauczyciele mają wielką chęć do uczenia się i ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji, ale również to, że oferta w zakresie rozwoju zawodowego w miejscu pracy powinna być lepiej ukierunkowana na potrzeby nauczycieli”.

⇒ Główne uwagi

Głównym wnioskiem sprawozdania pod tytułem „*Rozwój zawodowy nauczycieli: Europa w międzynarodowym porównaniu*” jest fakt, że rozwój zawodowy stanowi nieodłączną część życia nauczycieli. Ma on zatem znaczący potencjał jako siła napędowa doskonalenia edukacyjnego. Nauczyciele sugerują jednak, że „konflikt z planem pracy” jest główną barierą w czynnym udziale w działaniach związanych z rozwojem zawodowym, co oznacza, że korzystne byłyby działania skuteczniej integrujące rozwój zawodowy nauczycieli z całością ich obowiązków zawodowych oraz funkcjonowaniem szkół.

Podsumowując, wyniki wskazują, że polityka oświatowa opierająca się na przekazywaniu nauczycielom informacji zwrotnych dotyczących wyników ich pracy jest silnie powiązana z ich rozwojem zawodowym i jego zauważalnym oddziaływaniem. Atmosfera w szkole również odgrywa ważną rolę. Nauczyciele, którzy dobrze czują się w swojej pracy oraz w swoich szkołach, są pozytywnie nastawieni do swojego rozwoju zawodowego. Dla osób odpowiedzialnych za wyznaczanie nowych kierunków polityki wnioski te sugerują, że zwiększony nacisk na ocenę, informacje zwrotne oraz pozytywną atmosferę w szkole, może przyczynić się do rozwoju szkół jako „organizacji kształcenia się”, wspierających ciągłe kształcenie zawodowe, a przez to poprawiających jakość nauczania.

Sprawozdanie tematyczne „*Rozwój zawodowy nauczycieli: Europa w międzynarodowym porównaniu*” zostało sporządzone przez grupę badaczy z Uniwersytetu w Twente w Holandii, nadzorowaną przez profesora Jaapa Scheerensa, który jest również redaktorem sprawozdania.

Więcej szczegółowych informacji dotyczących wniosków z tego sprawozdania można znaleźć w załączniku do tego komunikatu prasowego.

⇒ **TALIS – Międzynarodowe Badanie w zakresie Nauczania i Uczenia się**

Skrót TALIS oznacza nowe **Międzynarodowe Badanie w zakresie Nauczania i Uczenia się** przeprowadzane przez OECD. Jest to pierwsze międzynarodowe badanie skupiające się na warunkach uczenia się i warunkach pracy nauczycieli w szkołach. Koncentruje się ono na kwestiach wpływających na pracę nauczycieli i jej efektywność, widzianą z perspektywy dyrektorów szkół i samych nauczycieli. Jej celem jest uzupełnienie istotnych, brakujących informacji pozwalających na międzynarodowe porównania systemów edukacyjnych.

Badanie zostało przeprowadzone przy wsparciu Komisji Europejskiej i objęło **23 uczestniczące w nim kraje**: Australię, Austrię, Belgię (Wspólnotę Flamandzką), Brazylię, Bułgarię, Danię, Estonię, Węgry, Islandię, Irlandię, Włochy, Koreę, Litwę, Malezję, Malte, Meksyk, Norwegię, Polskę, Portugalię, Słowację, Słowenię, Hiszpanię i Turcję.

W każdym kraju wybrano losowo około 200 szkół. W każdej z nich jeden kwestionariusz został wypełniony przez dyrektora, a drugi przez 20 losowo wybranych nauczycieli.

⇒ **Więcej informacji:**

OECD: http://www.oecd.org/document/0/0,3343,en_2649_39263231_38052160_1_1_1_1,00.html

Komisja Europejska: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc832_en.htm

Raport: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc1962_en.htm

14. OCHRONA ZDROWIA - Inicjatywa w zakresie leków innowacyjnych

W dniu 27 listopada br. inicjatywa w zakresie leków innowacyjnych (ILI) oficjalnie ogłosiła drugie zaproszenie do składania wniosków. To publiczno-prywatne partnerstwo między Komisją Europejską i Europejską Federacją Przemysłu Farmaceutycznego (ang. European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations, EFPIA) zaprasza konsorcja badawcze do składania wniosków dotyczących 9 tematów naukowych. Celem zaproszenia jest przyspieszenie procesu powstawania i opracowywania nowych leków przeciwnowotworowych, przeciwwzapalnych i przeciwwskaźnych. W ramach ILI finansowane będą również projekty mające na celu poprawę w zakresie wymiany informacji między sektorem farmaceutycznym i środowiskiem naukowym, co stanowi istotny aspekt w kontekście zarządzania wiedzą. Oczekuje się, że wkład rzeczowy ze strony przedsiębiorstw będących członkami EFPIA będzie co najmniej taki sam, jak wkład Komisji, który wynosi w ramach drugiego zaproszenia do składania wniosków 76,8 mln euro.

Dr Michel Goldman, dyrektor wykonawczy ILI, powiedział: „Obecne drugie zaproszenie do składania wniosków przyczyni się do stworzenia w ramach ILI potencjału służącego wspieraniu takich innowacji, jakich potrzebujemy, oraz do usunięcia wąskich gardeł w procesie opracowywania nowych produktów leczniczych.”

Komisarz UE ds. nauki i badań naukowych, **Janez Potočnik**, dodał: „W 2004 r. znaleźliśmy sposób, by uczynić Europę miejscem prowadzenia badań biomedycznych, usuwając wąskie

gardła w badaniach nad lekami: temu właśnie służy ILI. Inicjatywa ta znajduje się w samym centrum trójkąta wiedzy, umożliwiając lepszą współpracę między sektorem publicznym i prywatnym, oraz wspierając nas w zrównoważony i konkurencyjny pod względem ekonomicznym sposób w stawianiu czoła największym wyzwaniom, przed jakimi stoimy. Jest ona również dowodem na skuteczne działanie nowego partnerstwa między Komisją i branżą farmaceutyczną.”

Arthur J. Higgins, dyrektor generalny Bayer HealthCare i prezes EFPIA stwierdził: „ILI wyraża determinację Europy, aby stać się światowym liderem w dziedzinie innowacji biofarmaceutycznych. Największym sukcesem tej inicjatywy jest doprowadzenie do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami farmaceutycznymi, które w normalnych warunkach rywalizują ze sobą, a gronem naukowców w celu przyspieszenia procesu powstawania leków innowacyjnych.”

Dnia 16 listopada 2009 r. ILI stała się oficjalnie inicjatywą autonomiczną. Uzyskała ona finansową i operacyjną niezależność od swoich członków-założycieli – Komisji Europejskiej i EFPIA. Prowadzeniem biura wykonawczego ILI z siedzibą w Brukseli zajmie się nowy zespół pod kierownictwem dyrektora wykonawczego Michela Goldmana. Zespół ten będzie również odpowiedzialny za przyznawanie grantów w ramach drugiego zaproszenia do składania wniosków.

Spośród dziewięciu tematów, których dotyczy zaproszenie do składania wniosków, trzy są związane z poprawą w zakresie zarządzania wiedzą, które ma kluczowe znaczenie dla przyszłego postępu w opracowywaniu skutecznych leków. W ramach tych tematów dąży się w szczególności do poprawy norm dotyczących danych, stosowanych przez sektor, środowisko akademickie i organy regulacyjne w celu lepszej oceny skuteczności i bezpieczeństwa nowych leków. Drugim celem jest umożliwienie łatwiejszej wymiany informacji, co przyspieszy proces opracowywania leków.

Sześć pozostałych tematów dotyczy prowadzenia prac nad skutecznością leków przeciwnowotworowych, przeciwzapalnych i przeciwzakaźnych. Na przykład w ramach jednego z tematów uwagę skupia się na wyjaśnieniu składu guzów nowotworowych i ich reakcji na terapię. Celem innego tematu jest przyspieszenie opracowywania lepszej, tańszej i szybszej diagnostyki chorób zakaźnych.

Ogłoszone w ramach zaproszenia tematy, które zostały podane do wiadomości we wrześniu, tak by konsorcja badawcze mogły lepiej przygotować swoje wnioski, spotkały się z dużym zainteresowaniem. Dnia 17 listopada 2009 r. ponad 420 przedstawicieli zespołów naukowców, małych i średnich przedsiębiorstw oraz innych organizacji uczestniczyło w zorganizowanym w brukselskim Expo otwartym spotkaniu informacyjnym ILI, na którym można było uzyskać z pierwszej ręki informacje dotyczące zaproszenia.

⇒ **Dalsze działania**

Termin składania wniosków w ramach nowego zaproszenia upływa 8 lutego 2010 r. Wyniki zostaną ogłoszone latem 2010 r.

⇒ **Dodatkowe informacje**

ILI to zapoczątkowane w 2007 r. partnerstwo publiczno-prywatne między Komisją Europejską i europejskim sektorem przemysłu farmaceutycznego reprezentowanym przez EFPIA. Celem ILI jest uczynienie Europy liderem w dziedzinie innowacji biofarmaceutycznych oraz skuteczniejsze wspieranie procesu powstawania i opracowywania lepszych leków dla pacjentów.

Całkowity budżet ILI na lata 2008-2017 wynosi 2 miliardy euro (po 1 miliardzie euro od Komisji Europejskiej i od sektora przemysłu).

Pierwsze zaproszenia do składania wniosków ILI ogłosiła w kwietniu 2008 r. Spośród złożonych 134 wniosków wybrano 15, zaś na ich realizację przeznaczono 246 milionów euro.

Więcej informacji na temat ILI oraz drugiego zaproszenia do składania wniosków: www.imi.europa.eu

⇒ Wykaz tematów drugiego zaproszenia ILI do składania wniosków:

1. Biomarkery ekspresji do opracowywania leków przeciwnowotworowych
2. Nowe narzędzia walidacji docelowej mające poprawić skuteczność leków
3. Biomarkery molekularne: przyspieszenie opracowywania terapii przeciwnowotworowych i poprawa opieki nad pacjentem
4. Wskazanie i rozwój ośrodków szybkich badań diagnostycznych pod kątem bakteryjnym, które ułatwią prowadzenie badań klinicznych i praktyki klinicznej
5. Wyjaśnienie zaskakujących mechanizmów dostosowawczych układu immunologicznego
6. Badania translacyjne przewlekłych chorób autoimmunologicznych: powiązania modeli zwierzęcych i ludzkich
7. Modelowanie interakcji lek-choroba: biblioteka i ramy
8. Otwarta przestrzeń farmakologiczna
9. Elektroniczne rejestry medyczne (EHR)

15. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE - Komisja Europejska rezerwuje numery telefoniczne dla ofiar przestępstw i dla osób potrzebujących porady medycznej w przypadkach niezagrażających życiu

116 006: ofiary przestępstw

116 117: usługi medyczne w przypadkach niezagrażających życiu

W jaki sposób ofiary przestępstw mogą uzyskać pomoc w UE? Gdzie obywatele UE mogą zadzwonić, jeżeli potrzebują pomocy lub porady medycznej w wypadkach niewymagających pilnej interwencji medycznej? Już wkrótce, dzięki decyzji podjętej przez Komisję Europejską, powstaną nowe infolinie, dla których zarezerwowano dwa nowe numery zaczynające się od 116, przeznaczone na usługi o charakterze ogólnospołecznym. Numery infolinii 116 006 oraz 116 117 będą zarezerwowane w całej UE dla ofiar przestępstw i dla obywateli potrzebujących pomocy medycznej w przypadkach niewymagających pilnej pomocy lekarskiej.

„Najczęściej potrzebujemy pomocy, kiedy jesteśmy z dala od domu, więc ogólnoeuropejskie numery mogą mieć duże znaczenie w przypadku jakichś problemów. Dwa zarezerwowane numery telefoniczne, po aktywacji we wszystkich państwach UE, zapewnią wsparcie osobom

w trudnej sytuacji, które padły ofiarą przestępstwa albo potrzebują pomocy medycznej w przypadkach niewymagających pilnej pomocy lekarskiej” – powiedziała **Viviane Reding**, komisarz UE ds. telekomunikacji. „Zwracam się do państw członkowskich o jak najszybsze udostępnienie tych nowych numerów i zdecydowane zachęcenie organizacji, które mogłyby skutecznie świadczyć takie usługi, do odpowiednich działań.”

Numer **116 006** ma służyć **ofiaram przestępstw**, informując je o przysługujących im prawach, udzielając wsparcia emocjonalnego i odsyłając do odpowiednich organizacji. Będzie to centralny punkt dostępu udzielający informacji na temat miejscowej policji, procedur sądowych, możliwości uzyskania odszkodowania i kwestii związanych z ubezpieczeniem, a także innych źródeł pomocy dla ofiar przestępstw.

Infolinia medyczna poświęcona przypadkom, w których nie jest konieczna pilna pomoc lekarska (116 117), będzie kierować dzwoniących do punktów pomocy medycznej w pilnych, ale niezagrażających życiu przypadkach, zwłaszcza poza godzinami otwarcia przychodni, w weekendy lub w święta. Ma to umożliwić uzyskanie pomocy lub porady medycznej od dyżurującego lekarza, zwłaszcza jeżeli normalne źródło pomocy medycznej jest niedostępne.

Przyjęta decyzja Komisji opiera się na decyzji z 2007 r. dotyczącej numerów zaczynających się od 116, na mocy której **trzy inne numery w całej UE** zarezerwowano dla usług o wartości społecznej: **116 000 – telefon alarmowy w sprawie zaginionych dzieci, 116 111 – numer, pod którym dzieci mogą wezwać pomoc** oraz **116123 – pod którym można uzyskać wsparcie emocjonalne**.

Decyzja nakłada na państwa UE obowiązek zapewnienia, że dwa nowe numery będą mogły zostać przypisane krajowym organom regulacyjnym ds. telekomunikacji od dnia 15 kwietnia 2010 r. Odpowiednie organizacje krajowe będą mogły wystąpić o przyznanie numerów a następnie uruchomić odpowiednie infolinie.

⇒ **Dodatkowe informacje**

W lipcu 2006 r., w ramach skoordynowanej strategii UE dotyczącej praw dziecka Komisja Europejska zaproponowała zarezerwowanie wspólnego numeru telefonicznego służącego do zgłaszania zaginięć dzieci (116 000) i numeru, pod którym dzieci mogą wezwać pomoc (116 111). Dnia 15 lutego 2007 r. i 29 października 2007 r. Komisja podjęła decyzję o zarezerwowaniu numerów 116 000 i 116 111 (jak również numeru 116 123 dla telefonu zaufania) we wszystkich państwach członkowskich UE. Zobowiązuje to państwa członkowskie do udostępnienia „numerów 116”, ale nie zmusza ich do przydzielania tych numerów usługodawcom i zapewniania świadczenia usług.

Omówiona decyzja zmieniająca znajduje się na stronie:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/legislation/index_en.htm#decisions

⇒ **Dalsze informacje na temat numerów 116:**

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/legislation/index_en.htm

**Stan wdrożenia zarezerwowanych numerów 116 - Polska:
Stan na dzień 1 lipca 2009 r.**

	116000 Zaginione dzieci	116111 Pomoc dzieciom	116123 Wsparcie emocjonalne
PL	Od 23/01/2009 Telekomunikacja Polska S.A. we współpracy z organizacją ITAKA – Centrum Zaginionych Ludzi	Od 04/08/2008 Polkomtel S.A. we współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje	Od 30/03/2009 Netia S.A. we współpracy z Instytutem Psychologii Zdrowia

16. RYNEK PRACY - Kryzys mocno uderzył w europejskie rynki pracy, jednak są one bardziej odporne, niż się spodziewano

Obecny kryzys zbiera żniwo na rynkach pracy w UE, odwracając w dużym stopniu tendencje wzrostowe w poziomie zatrudnienia obecne od 2000 r., jak głosi opublikowane w dniu 23 listopada br. sprawozdanie „Zatrudnienie w Europie” za rok 2009. Mężczyźni, osoby młode, pracownicy niskowyzkwalifikowani i tymczasowi najdotkliwiej odczuli spadek zatrudnienia. Od początku kryzysu w UE zlikwidowano ponad 4 mln miejsc pracy, chociaż straty w zatrudnieniu udało się w pewnym stopniu ograniczyć dzięki wprowadzeniu krótszego czasu pracy oraz zastosowaniu innych strategii. Środki łagodzące bezpośrednie skutki kryzysu, choć istotne, nie są jednak same w sobie wystarczające, by zapewnić udane wyjście z kryzysu. Polityki zatrudnienia powinny skupić się na przygotowaniu przejścia do gospodarki niskoemisyjnej.

Vladimír Špidla, komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i równości szans, powiedział: „Ten raport pokazuje, jak ważne jest połączenie krótkoterminowej odpowiedzi UE na kryzys z jej długoterminowymi reformami strukturalnymi. Reformy te są konieczne dla unijnej gospodarki i rynków pracy, jeśli chcemy wyjść z obecnego kryzysu dobrze przygotowani na przyszłe wyzwania, szczególnie na przejście do gospodarki niskoemisyjnej.”

Mając to na uwadze, w 21. wydaniu rocznego sprawozdania „Zatrudnienie w Europie” przeanalizowano z uwagą dwie kluczowe kwestie dla przyszłej polityki w zakresie rynku pracy UE: przepływy na rynku pracy oraz wpływy zmian klimatu na rynek pracy.

⇒ Rynki pracy UE są bardziej dynamiczne niż się często uważa, ale długotrwałe bezrobocie wciąż jest dużym zagrożeniem

Europejskie rynki pracy wykazały się znaczącym dynamizmem w ostatnich latach, jako że każdego roku około 22% europejskich pracowników zmienia pracę. Ten dynamizm nie ogranicza się do krajów zwykle postrzeganych jako „elastyczne”, jak na przykład Wielka Brytania lub Dania, ale dotyczy wszystkich krajów UE, chociaż wspomniany odsetek waha się od 14% w Grecji i 16% w Szwecji do 25% w Wielkiej Brytanii, Finlandii, Hiszpanii i Danii. Dynamizm ten jest częścią tendencji obecnej w UE od późnych lat dziewięćdziesiątych w postaci coraz częstszych, przypadków przejścia od nieaktywności i bezrobocia do zatrudnienia, co jest oznaką zasadniczej poprawy o charakterze strukturalnym na rynkach pracy UE.

Nie wszyscy pracownicy nie skorzystali jednak w równym stopniu z tej pozytywnej tendencji. Chociaż liczba długotrwałych bezrobotnych spadła od lat dziewięćdziesiątych, problem ten

pozostaje poważnym wyzwaniem. W ostatnich latach blisko 45% okresów bezrobocia w UE trwało dłużej niż rok, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych odsetek ten wyniósł tylko około 10%.

W obliczu obecnego kryzysu przeciwstawienie się temu problemowi stało się jeszcze bardziej pilne. Polityka na rzecz przechodzenia pracowników do zatrudnienia połączona z modelem elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego są kluczem do zmniejszenia długotrwałego bezrobocia i podtrzymania szans na rynku pracy.

⇒ **Polityka ograniczania emisji znacząco zmieni struktury zatrudnienia w UE**

Starania UE na rzecz konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej staną się ważnym motorem działań na rynku pracy. Chociaż efekty wzrostu stopy zatrudnienia netto być może nie będą spektakularne, gdyż wraz z powstaniem proekologicznych miejsc pracy i nadaniem już istniejącym bardziej proekologicznego charakteru zniknie część obecnych stanowisk, zasadnicze zmiany strukturalne spowodują przenoszenie pracowników do różnych sektorów gospodarki i pozyskiwanie przez nich innych umiejętności zawodowych.

W związku z tym zmiany klimatu i związane z nimi środki polityczne będą w dużym stopniu kształtować przyszłe zapotrzebowanie na konkretne umiejętności. Wymóg posiadania nowych kompetencji wynikający z gospodarki niskoemisyjnej będzie, początkowo, sprzyjał pracownikom wysokowykwalifikowanym. Wraz z wchłonięciem przez rynek nowych technologii jednak również pracownicy niskowykwalifikowani będą w stanie objąć nowe stanowiska, pod warunkiem że zostaną odpowiednio przeszkoleni. Dlatego właśnie koncentracja działań na rozwoju umiejętności, w celu ułatwienia przejścia do nowych miejsc pracy i ograniczenia braków i niedoborów umiejętności, wraz z odpowiednim dialogiem społecznym są głównymi warunkami płynnego przejścia do gospodarki niskoemisyjnej.

Sprawozdanie „Zatrudnienie w Europie” tworzy bazę analityczną wspólnego sprawozdania na temat zatrudnienia, w sprawie którego Komisja przedłoży wniosek dnia 9 grudnia br. Wspólne sprawozdanie na temat zatrudnienia jest analityczno-sprawozdawczą częścią strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Sprawozdanie „Zatrudnienie w Europie” za rok 2009:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=119&langId=en>

17. TRANSPORT - Komisja aktualizuje czarną listę linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w europejskiej przestrzeni powietrznej

W dniu 27 listopada br. Komisja Europejska opublikowała dwunastą aktualizację wspólnotowej listy linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w Unii Europejskiej. Lista poszerzyła się o przewoźników z trzech kolejnych krajów, w przypadku których czynności kontrolne wykazały uchybienia w zakresie bezpieczeństwa. Dzięki podniesieniu poziomu bezpieczeństwa do zadowalającego poziomu dla trzech przewoźników aktualizacja listy oznacza uchylenie zakazu, a w przypadku jednego przewoźnika warunkowe zezwolenie na wznowienie działalności.

„Kiedy w grę wchodzi bezpieczeństwo lotnictwa, nie możemy sobie pozwolić na żadne kompromisy. Obywatele mają prawo latać bezpiecznie w Europie i na całym świecie.”

powiedział wiceprzewodniczący Komisji **Antonio Tajani**. „Naszym celem nie jest tylko stworzenie listy linii lotniczych, które nie spełniają standardów bezpieczeństwa. Jesteśmy gotowi udzielić tym krajom pomocy w zakresie zwiększenia ich zdolności technicznych i administracyjnych, które posłużą im do zapewnienia bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego. Zacieśnimy współpracę z Organizacją Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego, aby zapewnić lepszą koordynację naszych działań i udzielać pomocy tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna. Nie możemy jednak zaakceptować sytuacji, w której linie lotnicze oferują przeloty i nie spełniają międzynarodowych standardów bezpieczeństwa. Stanowi to zagrożenie dla wszystkich, którzy nieświadomie mogą się znaleźć w samolocie niespełniającym standardów bezpieczeństwa. Z tego względu lista jest niezbędna.”

Nowa lista zastępuje poprzednią i jest już dostępna na stronach internetowych Komisji:

<http://ec.europa.eu/transport/air-ban>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:312:0016:0037:EN:PDF>

Zasady umieszczania przewoźników na liście linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów działają w dwójnasób:

a) Lista służy jako środek zapobiegawczy zwiększający bezpieczeństwo lotnictwa. Dobrze ilustrują to liczne sytuacje, w których Wspólnota skutecznie zapobiegła potencjalnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa na długo przed koniecznością odwołania się do ostatecznego kroku, jakim jest nałożenie ograniczeń.

b) Listę wykorzystuje się również w celu podjęcia ostatecznego środka, jakim jest nałożenie ograniczeń lub zakazu wykonywania przelotów w europejskiej przestrzeni powietrznej w sytuacji, kiedy kwestie bezpieczeństwa pozostają nierozwiązane. Środki te stanowią silną motywację do likwidowania niedociągnięć w zakresie bezpieczeństwa.

W bieżącej aktualizacji z listy usunięto trzech przewoźników z Ukrainy: *Ukraine Cargo Airways* i *Volare* utraciły certyfikaty przewoźnika lotniczego, a po otrzymaniu stosownych informacji od władz ukraińskich z listy usunięto również przewoźnika *Motor Sich. Ukrainian Mediterranean Airlines* zezwolono na wznowienie działalności przy użyciu jednego samolotu. Decyzje te są efektem udanej wizyty na Ukrainie przedstawicieli Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego oraz dwóch państw członkowskich. Celem wizyty była ocena postępów osiągniętych przez poszczególnych przewoźników.

Dostrzeżono również wysiłki organów nadzorujących lotnictwo cywilne w Angoli oraz angolskiego przewoźnika lotniczego *TAAG Angola Airlines* na rzecz stopniowego rozwiązywania wszelkich niedociągnięć w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu lotniczego. Linie *TAAG* otrzymały więc pozwolenie na zwiększenie liczby samolotów eksploatowanych na trasach do Portugalii.

W bieżącej liście podkreślono również stały dialog prowadzony z niektórymi państwami dotyczący bezpieczeństwa działających na ich terytorium przewoźników lotniczych. Odnotowano postępy i zacieśnienie współpracy z Albanią, Angolą, Egiptem, Federacją Rosyjską, Ukrainą, Kazachstanem i Kirgistanem. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego zwróciła się również o przeprowadzenie kilku inspekcji w celu oceny sytuacji dotyczącej bezpieczeństwa w odniesieniu do organów i przewoźników w Albanii, Egipcie, Kirgistanie i Jemenie.

Równocześnie listę poszerzono o wszystkich przewoźników zarejestrowanych w Dżibuti, Demokratycznej Republice Konga oraz Demokratycznej Republice Wysp Świętego Tomasza i Książęcej ze względu na uchybienia w zakresie bezpieczeństwa zidentyfikowane w systemach nadzoru stosowanych przez urzędy lotnictwa w tych krajach.

Wszyscy przewoźnicy figurujący w bieżącej aktualizacji listy oraz w aktualizacjach poprzednich nadal podlegają priorytetowym kontrolom na ziemi w portach lotniczych Wspólnoty w celu zapewnienia stałego przestrzegania przez nich międzynarodowych norm bezpieczeństwa.

Na dzień dzisiejszy na liście Wspólnoty znajduje się pięciu pojedynczych przewoźników, którym całkowicie zakazano działalności w Unii Europejskiej – *Air Koryo* z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, *Air West* z Sudanu, *Ariana Afghan Airlines* z Afganistanu, *Siem Reap Airways International* z Kambodży oraz *Silverback Cargo Freighters* z Rwandy. Zakazowi podlegają również wszyscy przewoźnicy (w sumie 228 przedsiębiorstw) z 15 następujących krajów: Angola (z wyjątkiem jednego przewoźnika, którego działalność ograniczona jest określonymi warunkami), Benin, Demokratyczna Republika Konga, Dżibuti, Gwinea Równikowa, Gabon (z wyjątkiem trzech przewoźników, których działalność ograniczona jest określonymi warunkami), Republika Kirgiska, Liberia, Republika Konga, Sierra Leone, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Suazi i Zambia. Działalność kolejnych ośmiu przewoźników podlega ograniczeniom i warunkom. Są to *TAAG Angola Airlines*, *Air Astana* z Kazachstanu, *Gabon Airlines*, *Afrijet* i *SN2AG* z Gabonu, *Air Bangladesh*, *Air Service Comores* oraz *Ukrainian Mediterranean Airlines* z Ukrainy.

18. SPRAWIEDLIWOŚĆ I SPRAWY WEWNĘTRZNE - Łatwiejsze wzajemne udostępnianie dowodów przez państwa członkowskie i zagwarantowanie ich dopuszczalności w sprawach karnych

Komisja przyjęła w dniu 11 listopada br. zieloną księgę zapowiadającą podjęcie dalszych działań skierowanych na poprawę współpracy między państwami członkowskimi w zakresie uzyskiwania dowodów w sprawach karnych. Komisja przewiduje zastąpienie obecnych fragmentarycznych ram prawnych dotyczących uzyskiwania dowodów w sprawach karnych jednym instrumentem opartym na zasadzie wzajemnego uznawania, obejmującym wszystkie rodzaje dowodów oraz wprowadzającym wspólne standardy w celu zabezpieczenia dopuszczenia dowodów w sprawach sądowych. Zielona księga zakłada konsultacje z państwami członkowskimi i właściwymi zainteresowanymi stronami na temat zasadności tego podejścia oraz wielu innych istotnych kwestii z tym związanych.

Wiceprzewodniczący Komisji **Jacques Barrot**, komisarz ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, oświadczył: „W obliczu przestępczości transgranicznej nie można dopuścić do sytuacji, w których organy sprawiedliwości napotykałyby przeszkody spowodowane różnicami w systemach sądownictwa państw członkowskich oraz brakiem wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych. W związku z tym kwestią o szczególnym znaczeniu jest wzmocnienie skutecznej współpracy w zakresie uzyskiwania wszystkich rodzajów dowodów w sprawach karnych, a poprzez to ułatwienie i przyspieszenie współpracy między państwami członkowskimi”.

Obecnie obowiązujące przepisy regulujące uzyskiwanie materiału dowodowego z innego państwa członkowskiego obejmują szereg instrumentów funkcjonujących jednocześnie,

opartych na różnych zasadach i mających różny zakres. Utrudnia to ich stosowanie, może powodować zamieszanie wśród praktyków prawa i prowadzić do sytuacji, w których nie stosują oni instrumentu najbardziej odpowiadającego poszukiwanemu dowodowi. Ostatecznie czynniki te utrudniają skuteczną współpracę transgraniczną.

Ponadto kwestia dopuszczenia przed sądem dowodu otrzymanego od innego państwa członkowskiego jest uregulowana jedynie w sposób pośredni, jako że nie istnieją wspólne standardy w zakresie gromadzenia dowodów. Stwarza to ryzyko, że przepisy dotyczące uzyskiwania dowodów w sprawach karnych będą skutecznie stosowane jedynie przez państwa członkowskie posiadające zbliżone standardy krajowe w zakresie uzyskiwania dowodów.

Zgodnie z zasadami określonymi w komunikacie z dnia 10 czerwca 2009 r. „Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w służbie obywatelom” Komisja zamierza podjąć działania zmierzające do poprawy współpracy między państwami członkowskimi w zakresie uzyskiwania dowodów w sprawach karnych.

Komisja przewiduje zastąpienie obecnych fragmentarycznych ram prawnych dotyczących uzyskiwania dowodów w sprawach karnych jednym instrumentem opartym na zasadzie wzajemnego uznawania, obejmującym wszystkie rodzaje dowodów oraz wprowadzenie wspólnych standardów w zakresie gromadzenia dowodów w sprawach karnych.

Celem zielonej księgi są konsultacje z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami na temat zasadności tego podejścia oraz wielu innych istotnych kwestii z tym związanych.

http://www.ec.europa.eu/commission_barroso/barrot/welcome/default_pl.htm

19. SPRAWY SPOŁECZNE - Komisja Europejska rozpoczyna konsultacje społeczne dotyczące inicjatywy obywatelskiej

Komisja Europejska rozpoczyna szerokie konsultacje społeczne, aby ułatwić dopracowanie praktycznych szczegółów inicjatywy obywatelskiej przewidzianej w traktacie lizbońskim. Dzięki tej inicjatywie obywatele w liczbie miliona będą mogli zwracać się do Komisji o przedstawienie wniosku w określonej dziedzinie polityki.

„Udział obywateli w procesie podejmowania decyzji jest niezbędny dla demokracji”, powiedziała **Margot Wallström**, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za stosunki instytucjonalne i strategię komunikacji społecznej. „Dzięki traktatowi lizbońskiemu społeczeństwo uzyska środek wyrażania swych opinii i będzie mogło wywierać bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki w UE.”

Wprowadzona traktatem lizbońskim inicjatywa obywatelska umożliwi milionowi obywateli posiadających obywatelstwo znacznej liczby państw członkowskich bezpośrednie zwrócenie się do Komisji o przedstawienie inicjatywy w interesującym ich zakresie w sprawach podlegających kompetencjom UE.

W opublikowanej 10 listopada zielonej księdze przedstawiono praktyczne pytania dotyczące możliwie najlepszego funkcjonowania inicjatywy w praktyce. Pytania te dotyczą kwestii takich jak: liczba krajów, z których muszą pochodzić obywatele, sposób sprawdzania autentyczności podpisów, forma, jaką powinna przybrać petycja, terminy itd.

Wszelkie uwagi można przedstawiać, odpowiadając na pytania postawione w zielonej księdze, dostępnej we wszystkich 23 językach urzędowych na stronie internetowej:

http://europa.eu/documentation/official-docs/green-papers/index_pl.htm

Termin udzielania odpowiedzi upływa z końcem stycznia 2010 r. Po jego upływie Komisja Europejska wystąpi do Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów z wnioskiem o przyjęcie rozporządzenia.

⇒ **Dodatkowe informacje:**

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/citizens_initiative/index_en.htm

20. SPRAWY SPOŁECZNE - 16% Europejczyków doświadcza dyskryminacji: nowe badanie opinii

Mniej więcej jedna na sześć osób w Europie twierdzi, że w ciągu minionego roku osobiście doświadczyła dyskryminacji – taki wniosek płynie z nowego badania opinii opublikowanego dziś przez Komisję Europejską. Tymczasem 64% Europejczyków jest zaniepokojonych, że w wyniku recesji nasili się dyskryminacja ze względu na wiek na rynku pracy. Wyniki najnowszego badania Eurobarometru udostępniono tuż przed tegorocznym Europejskim Szczytem Równości, który odbędzie się w Sztokholmie w dniach 16 i 17 listopada.

„Dyskryminacja nadal stanowi problem w całej Europie, a jej postrzeganie przez społeczeństwo praktycznie nie zmieniło się w porównaniu z ubiegłym rokiem”, powiedział **Vladimír Špidla**, komisarz ds. równości szans. „Jednym z powodów do niepokoju jest obserwowane nasilenie się dyskryminacji ze względu na wiek w wyniku recesji. Wyniki te wskazują, że mimo postępu długo jeszcze będziemy musieli uświadamiać obywatelom ich prawo do równego traktowania, zwłaszcza na szczeblu krajowym, oraz czynić starania, by równość nie była jedynie pustym słowem, lecz stała się rzeczywistością”, dodał.

Przypadki doświadczania dyskryminacji zgłasza mniej więcej tyle samo badanych, co w poprzedniej ankiecie przeprowadzonej w ubiegłym roku, przy czym najczęstszą przyczyną dyskryminacji jest wiek (6% respondentów). Ogółem 16% Europejczyków twierdzi, że doświadczyło dyskryminacji w 2009 r. (ze względu na rasę, religię, wiek, niepełnosprawność lub orientację seksualną). Jest to taki sam odsetek, co w roku 2008.

Znacznie nasiliła się jednak postrzegana dyskryminacja ze względu na wiek i niepełnosprawność. 58% Europejczyków uważa, że dyskryminacja ze względu na wiek jest w ich kraju powszechnym zjawiskiem, podczas gdy w 2008 r. opinię taką wyrażało 42%. 53% respondentów wyraża podobną opinię w stosunku do dyskryminacji osób niepełnosprawnych (45% w 2008 r.). Istnieje również wyraźne powiązanie z obecną sytuacją gospodarczą – 64% ankietowanych spodziewa się, że kryzys spowoduje częstsze występowanie przypadków dyskryminacji ze względu na wiek na rynku pracy. Opinia ta może odzwierciedlać zjawisko rosnącego bezrobocia wśród młodych ludzi w wielu krajach UE, będące skutkiem spowolnienia tempa rozwoju, oraz wskazywać na rosnącą świadomość związaną z tymi formami dyskryminacji.

Ogólnie jedna na trzy ankietowane osoby jest świadoma swoich praw w razie doświadczenia dyskryminacji lub molestowania. Liczba ta zacierza jednak znaczne różnice na szczeblu krajowym. **Od czasu ostatniego badania w 2008 r. świadomość zwiększyła się w**

Zjednoczonym Królestwie (+8 punktów), we Francji (+7), Irlandii i Szwecji (+6), zmniejszyła się natomiast w Polsce (-12) i Portugalii (-11).

Zwiększanie świadomości społecznej to długotrwały proces wymagający wspólnego wysiłku na szczeblu europejskim i krajowym, w tym współpracy z ważnymi podmiotami, takimi jak krajowe organy ds. równości. Komisja Europejska czyni starania w tym obszarze, organizując ogólnoeuropejską kampanię informacyjną „Za różnorodnością. Przeciw dyskryminacji.”, finansując krajowe projekty na rzecz zwiększania świadomości społecznej w ramach programu PROGRESS, a wcześniej, w 2007 r., działając w ramach Europejskiego Roku Równych Szans. Jeśli chodzi o zgłaszanie przypadków dyskryminowania, większość Europejczyków skontaktowałaby się najpierw z policją (55%), 35% zwróciłoby się do odpowiedniego organu ds. równości, a 27% do związku zawodowego. Poziom zaufania do różnych organizacji zajmujących się problemem dyskryminacji różni się znacznie w zależności od kraju.

Optymizmem napawa to, że dane zebrane w ankiecie odsłaniają mechanizmy społeczne, dzięki którym można rozwiązać problem dyskryminacji. Sprawozdanie wskazuje, że oddziaływanie kręgów społecznych, edukacja i wysiłki na rzecz zwiększania świadomości przyczyniają się do większej akceptacji dla różnorodności. Starania i działania w zakresie polityki mające na celu poprawę istniejącego stanu rzeczy niewątpliwie przyczynią się do dalszego zwalczania dyskryminacji i promowania różnorodności.

⇒ Kontekst

W dniach 16 i 17 listopada 2009 r. szwedzka prezydencja w UE i Komisja Europejska organizują w Sztokholmie trzeci Szczyt Równości UE. To coroczne wydarzenie ma na celu umieścić zagadnienia związane z dyskryminacją i różnorodnością na liście priorytetów UE i rządów krajowych, a także podzielić się wiedzą i doświadczeniem w celu znalezienia skuteczniejszych sposobów zapobiegania wszystkim przejawom dyskryminacji.

Wspomniana ankieta, trzecia z serii specjalnych badań Eurobarometru dotyczących dyskryminacji w Europie, ma na celu sprawdzenie, jak zmieniły się postrzeganie tego problemu i opinie na jego temat w ostatnich latach. Najnowsze badanie przeprowadzono między 29 maja a 15 czerwca 2009 r. na próbie 26 756 osób z 30 europejskich krajów (27 państw członkowskich UE i 3 krajów kandydujących). Tym razem dodano do niego nowe pytania dotyczące wpływu recesji na postrzegany poziom dyskryminacji. Ponadto ankieta po raz pierwszy objęła trzy kraje kandydujące: Chorwację, Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii i Turcję. Poprzednie sondaże przeprowadzono w 2006 i 2008 r.

⇒ Dalsze informacje

Specjalne badanie Eurobarometru na temat dyskryminacji – streszczenie, sprawozdanie i krajowe arkusze informacyjne

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm

Przeciwdziałanie dyskryminacji

<http://ec.europa.eu/antidiscrimination>

www.stop-discrimination.info

21. SPRAWY SPOŁECZNE - Trzecie forum ochrony ludności: doskonalenie cywilnej gotowości społecznej w Europie

W dniu 25 listopada br. unijny komisarz ds. środowiska **Stavros Dimas** otworzył w Brukseli trzecie forum ochrony ludności. Ponad 500 specjalistów zajmujących się ochroną ludności zawodowo spotkało się na dwudniowej konferencji dotyczącej doskonalenia gotowości społecznej w krajach UE na wypadek katastrofy. Zmiany klimatu mogą przyczynić się do zwiększenia częstotliwości występowania i zakresu katastrof naturalnych, a Europa musi być na to przygotowana, podobnie jak na inne możliwe wyzwania takie jak ataki terrorystyczne, katastrofy chemiczne i inne wypadki. Konferencja „W kierunku cywilnej gotowości społecznej” była poświęcona zagadnieniom takim jak wyzwania związane z ochroną ludności w wymiarze europejskim, rozwój technologii oraz udział społeczeństwa w przygotowaniach na wypadek katastrofy.

Stavros Dimas, komisarz UE ds. środowiska, powiedział: „Europa jest gotowa uczynić wszystko co możliwe, aby wzmocnić cywilną gotowość społeczną na wypadek klęsk, tak aby ograniczyć liczbę ofiar śmiertelnych. Co roku tysiące ludzi traci życie, a jeszcze więcej boryka się ze skutkami długotrwałych zaburzeń codziennego życia. Tylko w ubiegłym roku około 20 mln ludzi na całym świecie zostało zmuszonych do opuszczenia swoich domów na skutek klęsk żywiołowych. Koszty finansowe są również wysokie: koszty katastrof w Europie wynoszą 15 mld euro rocznie. Forum będzie ważną platformą wymiany poglądów na temat wyzwań, jakie stoją przed nami, a także umożliwi nam udoskonalenie środków zapobiegania katastrofom i reagowania na nie.”

⇒ Komisja Europejska i ochrona ludności

Komisja wspiera i uzupełnia systemy zapobiegania klęskom na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, jak również prowadzi ośrodek monitoringu i informacji (MIC) działający jako punkt łączności dla fazy reagowania wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności.

Wspólnotowy mechanizm UE ułatwia współpracę w zakresie reagowania na klęski. Uczestniczy w nim trzydzieści jeden państw (27 państw członkowskich UE oraz Chorwacja, Islandia, Liechtenstein i Norwegia). W ramach mechanizmu łączą one zasoby, które można udostępniać krajom dotkniętym klęską. O pomoc do UE może zwrócić się każde państwo na świecie.

Od momentu powstania mechanizmu w 2001 r. UE udzieliła pomocy państwom dotkniętym klęską na całym świecie, w tym Stanom Zjednoczonym uderzonym przez huragan Katrina w 2005 r., Chinom po trzęsieniu ziemi w 2008 r. oraz krajom południowej Europy doświadczonym przez pożary lasów ubiegłego lata. MIC odpowiada w tej chwili na ponad 20 sytuacji kryzysowych rocznie.

Komisja Europejska działa na rzecz wzmocnienia zdolności UE do reagowania na klęski. Tego lata przetestowała ona unijne środki trwałe. W okresie od lipca do września w walce z pożarami lasów państwa członkowskie były wspierane przez dwa samoloty gaśnicze. Komisja wyciągnie wnioski z tego projektu pilotażowego.

Rozpoczęto również prace dotyczące szeregu inicjatyw z zakresu zapobiegania katastrofom naturalnym i spowodowanym przez człowieka w celu opracowania ogólnounijnego podejścia. Inicjatywy te obejmują: przygotowanie wytycznych w zakresie zarządzania ryzykiem i opracowywania map zagrożenia, opracowanie międzysektorowego przeglądu

najpoważniejszych zagrożeń, przed którymi może stanąć UE, a także utworzenie europejskiej sieci zapobiegania katastrofom.

⇒ **Dodatkowe informacje**

Dalsze informacje na temat Forum są dostępne na stronie: www.civilprotectionforum.eu

Dalsze informacje na temat mechanizmu ochrony ludności są dostępne na stronie: <http://ec.europa.eu/environment/civil/>

22. OCHRONA ŚRODOWISKA - Gospodarka odpadami

Komisja Europejska przyjęła w dniu 20 listopada br. dwa sprawozdania, z których wynika, że wiele państw członkowskich nieodpowiednio wdraża i stosuje przepisy dotyczące odpadów. Podkreślono potrzebę podjęcia przez państwa członkowskie znaczących wysiłków, które umożliwiłyby gospodarowanie odpadami w sposób spełniający normy unijne. Działania te są niezbędne dla ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

Stavros Dimas, unijny komisarz ds. środowiska, stwierdził: „Właściwe wdrożenie przepisów w dziedzinie odpadów jest niezbędne dla ochrony naszego środowiska oraz zdrowia. Ustanowienie przepisów nie wystarczy: trzeba je jeszcze stosować. Egzekwowaniu przepisów w dziedzinie odpadów nie poświęca się niestety należytej uwagi. Komisja otrzymuje od obywateli i Parlamentu Europejskiego wiele skarg dotyczących złego gospodarowania odpadami. Państwa członkowskie muszą zacząć poważnie traktować egzekwowanie przepisów dotyczących odpadów. Musimy gospodarować odpadami w sposób pozwalający na ochronę zasobów, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz ochronę zdrowia obywateli. Komisja będzie w większym stopniu pomagać państwom członkowskim w lepszym wdrażaniu przepisów.”

⇒ **Stosowanie przepisów dotyczących odpadów w UE**

Ze sprawozdań wynika, że wdrażanie i stosowanie prawa unijnego w dziedzinie odpadów jest niedostateczne, w szczególności w odniesieniu do dyrektywy ramowej w sprawie odpadów⁶, dyrektywy w sprawie składowisk⁷ oraz rozporządzenia w sprawie przemieszczania odpadów⁸. W wielu przypadkach brakuje infrastruktury przetwarzania odpadów, zaś odpady nie są segregowane. Powoduje to, że nie zostają osiągnięte cele dotyczące ponownego wykorzystania, recyklingu i odzysku odpadów takich jak sprzęt elektroniczny i elektryczny, pojazdy wycofane z eksploatacji czy opakowania. Bardzo często zdarzają się przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów.

W niektórych z państw członkowskich, które przystąpiły do UE po 2004 r., sytuacja jest szczególnie problematyczna ze względu na duże uzależnienie od składowisk, brak infrastruktury przetwarzania odpadów oraz brak nawyków segregacji i recyklingu. W wielu starszych państwach członkowskich sytuacja nie jest o wiele lepsza: łamane są przepisy unijne dotyczące gospodarowania odpadami, a nieskuteczne usuwanie odpadów ulegających biodegradacji ze składowisk przyczynia się do zmian klimatu.

⁶ http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/ev0010_en.htm

⁷ http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/l21208_en.htm

⁸ http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/l11022_en.htm

Prawidłowe wdrożenie i stosowanie przepisów unijnych dotyczących odpadów mogłoby doprowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 30 proc. Dzięki prawu w dziedzinie odpadów przedsiębiorstwa europejskie mają zarówno możliwość stosowania innowacyjnych rozwiązań, jak i dostęp do cennych surowców wtórnych. Przestrzeganie przepisów pozwoliłoby uniknąć znaczących kosztów związanych z usuwaniem nielegalnych składowisk i niekorzystnych skutków dla powietrza i wody. UE nie może sobie pozwolić na koszty gospodarcze, społeczne i środowiskowe wynikające z niewłaściwego stosowania unijnych przepisów dotyczących odpadów.

Egzekwowanie prawa przynosi wyraźne korzyści dla środowiska. W ostatnich dziesięciu latach stale rosły wskaźniki recyklingu i odzysku opakowań, co przyczyniło się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i ochrony zasobów. Ze względu na zakaz składowania zużytych opon, 95 proc. opon jest odzyskiwanych, powstał silny rynek materiałów uzyskanych z opon, a ryzyko pożarów na składowiskach zmalało. Wprowadzenie kontroli substancji niebezpiecznych w produktach elektronicznych i pojazdach przyczyniło się do ograniczenia zagrożeń dla zdrowia. Sukcesy te należy teraz powtórzyć w innych obszarach gospodarki odpadami.

⇒ **Działania Komisji służące poprawie wdrażania**

Komisja w dalszym ciągu zgłasza Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości przypadki nieprzestrzegania przez państwa członkowskie unijnego prawa w dziedzinie ochrony środowiska. Ponad 20 proc. wszystkich postępowań w sprawie naruszenia prawa w dziedzinie ochrony środowiska to sprawy związane z gospodarowaniem odpadami. Podejmuje się również skoordynowane działania mające wzbogacić wiedzę organów krajowych, zwiększyć przejrzystość prawodawstwa i pomóc w wymianie najlepszych praktyk oraz opracowaniu wytycznych.

Komisja pomoże państwom członkowskim w lepszym wdrażaniu przepisów. Jej działania obejmują kampanie informacyjne, opracowanie wytycznych dla państw członkowskich na temat najważniejszych kwestii związanych z prawodawstwem UE w dziedzinie odpadów, wspólne działania w zakresie egzekwowania prawa, inspekcje w państwach członkowskich we współpracy z europejską siecią ds. wdrażania i egzekwowania prawa ochrony środowiska (IMPEL). Komisja bada również, czy możliwe jest powołanie unijnej agencji wykonawczej ds. odpadów, która pomogłaby w rozwiązaniu problemu niedostatecznego wdrażania i egzekwowania prawa.

⇒ **Sprawozdawczość**

Państwa członkowskie mają obowiązek składania regularnych sprawozdań na temat stosowania prawa w dziedzinie odpadów. Sprawozdania są przesyłane Komisji co trzy lata, a ich zakres obejmuje szereg dyrektyw i rozporządzeń dotyczących odpadów. Państwa członkowskie składają również co rok lub co dwa lata sprawozdania dotyczące wskaźników ponownego wykorzystania, recyklingu i odzysku różnych rodzajów odpadów.

⇒ **Dalsze informacje:**

Sprawozdania z realizacji dostępne są na stronie:

<http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>

Strona DG ds. Środowiska:

<http://ec.europa.eu/environment/waste/index.htm>

Strona DG ESTAT zawierająca statystyki dotyczące odpadów:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/introduction>

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁹

⁹ Na podstawie debat podczas posiedzeń komisji Parlamentu Europejskiego i serwisu prasowego PE.